

Urząd Gminy Michów

Strategia
Rozwoju Gospodarczego
Gminy Michów

Michów, kwiecień 2000 r.

Spis treści

Uchwała Nr XII	3
1. Wprowadzenie	4
2. Ogólna charakterystyka gminy Michów	6
3. Krótka historia gminy Michów	9
4. Ochrona środowiska w gminie	11
5. Ludność zamieszkała w gminie Michów	13
6. Infrastruktura techniczna	16
6.1 Układ drogowo-komunikacyjny	16
6.2 Gazyfikacja	17
6.3 Telekomunikacja	18
6.4 Energia elektryczna	18
6.5 Gospodarka wodno-ściekowa	18
7. Rynek pracy	20
7.1 Poza rolniczy rynek pracy	20
7.2 Bezrobocie	21
7.3 Rolniczy rynek pracy	22
8. Sektor rolny w gospodarce gminy	23
8.1 Struktura obszarowa gospodarstw	24
8.2 Struktura produkcji rolniczej w gminie	25
8.3 Poziom wyposażenia gospodarstw rolnych	27
8.4 Organizacja obrotu towarami rolnymi	27
9. Poza rolnicza działalność gospodarcza gminy	29
9.1 Rozwój turystyki i rekreacji	30
10. Infrastruktura społeczna	32
10.1 Szkolnictwo i oświata	32
10.2 Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33
10.3 Kultura, sport i ochrona zabytków	33
10.4 Ochrona przeciwpożarowa	34
Załącznik Nr 1 „Wizja rozwoju gminy Michów”	36
Bilans strategiczny gminy Michów	38
1. Silne i słabe strony gminy Michów	38
2. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy Michów	41
Załącznik Nr 2 „Analiza SWOT (zbiorcza i cząstkowa)”	44
Załącznik Nr 3 „Podstawy strategii rozwoju gospodarczego gminy”	61
Uchwała Nr XVII	64
Uzasadnienie podjęcia uchwały	66
Programy strategiczne – Wprowadzenie	68
Program restrukturyzacji gospodarstw wiejskich	69
Badanie koniunktury w rolnictwie	72
Program powstawania i funkcjonowania grup producenckich	74
Program realizacji i modernizacji dróg	78
Program zagospodarowania turystyczno – rekreacyjnego	79
Program budowy i modernizacji sieci kanalizacyjno-wodociągowej	82
Program rozwoju agroturystyki	84
Program udoskonalenia księgozbioru bibliotecznego	87
Program „ Mikro-przedsiębiorczość wiejska”	88
Program zagospodarowania odpadów ‘Eko-skład’	92
Program funduszy wzajemnych gwarancji	95
Uchwała Nr XXII/136/2000	97
Uzasadnienie podjęcia uchwały	98
Zakończenie	99

**UCHWAŁA NR XXII/83/99
RADY GMINY MICHÓW
z dnia 11 października 1999 r.**

w sprawie opracowania strategii rozwoju gminy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /tekst jednolity z 1996 r. Dz. U. Nr 13 poz. 74 z póź. zm./ Rada Gminy uchwala , co następuje :

§ 1

Przystąpić do opracowania strategii rozwoju gminy na lata do 2010 r.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady Gminy

Bogdan Szewczyk

1. WPROWADZENIE

Obecnie samorząd gminy w Michowie jako wspólnota samorządowa, stał się podstawową formą organizacyjną życia społeczno-gospodarczego. Na władzach spoczywa więc obowiązek sprawnego kierowania i organizowania lokalnego życia publicznego. Stały one wobec wielu tradycyjnych i całkiem nowych istotnych problemów wymagających skutecznego rozwiązania. Dlatego wymagają one podejścia strategicznego. Również stopniowe włączanie Polski do struktur Unii Europejskiej wymaga od decydentów gminy umiejętności zarządzania strategicznego, gdyż jest to jeden z podstawowych warunków sprawnego funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

Zarządzanie strategiczne sprowadza się - najogólniej rzecz biorąc - do opracowania całościowej, kompleksowej koncepcji rozwoju gminy. Chodzi tu zwłaszcza o określenie długoletnich celów i zamierzeń rozwojowych gminy oraz podjęcia na tej podstawie konkretnych, spójnych działań, które mogą być wprowadzane stale modyfikowane, rozszerzane i uzupełniane, ale w dłuższej perspektywie winny zmierzać do realizacji wytyczonych celów strategicznych.

W przypadku gminy Michów podejmujemy tworzenie strategii swojego rozwoju – chodzi więc o odpowiedź na następujące pytania:

- W jaki sposób skutecznie wykorzystywać szansę i przeciwdziałać zagrożeniom rozwojowym?
- W jaki sposób symulować procesy rozwoju lokalnej gospodarki, czyli co należy robić, aby stworzyć dogodne warunki dla lokalizowania na terenie gminy różnych nowych podmiotów gospodarczych, instytucji i organizacji?
- W jaki sposób racjonalnie i efektywnie wykorzystywać zasoby własne gminy-chodzi tu o zasoby ludzkie, kapitałowe i materialne?

Rozwiązywanie tych problemów przez władze samorządowe nie może mieć wyłącznie charakteru pasywnego, tj. polegać na likwidacji zaistniałych już „momentów krytycznych” (różnego rodzaju barier, dysproporcji itd.) i łagodzenia najdotkliwszych negatywnych skutków dla mieszkańców gminy. Musi mieć charakter aktywny tj. nastawiony na kreowanie pożądanej przyszłości gminy oraz optymalne wykorzystanie wszystkich potencjalnych podstaw jej rozwoju prowadzących zarówno do ilościowych jak i jakościowych zmian w przyszłości.

Niezwykle ważnym, może nawet najistotniejszym z planów ożywienia gospodarczego gminy jest jej wielofunkcyjny rozwój. Natomiast restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa w naszych warunkach oznacza głównie przekształcenie samego gospodarstwa rolnego oraz rozwój jego bliższego i dalszego otoczenia, w tym struktur rynkowych i poprawę zarządzania.

Potrzebę przekształceń strukturalnych w rolnictwie gminy powinniśmy traktować jako proces, którego celem nadrzędnym jest jego przystosowanie do nowych warunków ekonomicznych i rynkowych.

Jeżeli proces ten ma być zgodny z obecnie prowadzonymi rokowaniami akcesyjnymi do Unii Europejskiej, to Polska w niedalekiej perspektywie ma obowiązek przygotować:

1. Rejestr gospodarstw rolnych, w których powinny być zdefiniowane kryteria gospodarstwa rolnego, stopień powiązania go z wynikiem, włączenia go w system stosunków finansowych, takich jak: podatek VAT, rachunkowość rolna, ubezpieczenia
- Rejestr ludności rolniczej, w którym chodzi o zdefiniowanie kto jest rolnikiem i czy spełnia on kryteria uprawniające do korzystania z interwencyjnej pomocy na rozwój
- Rejestr zwierząt gospodarskich, w którym każda sztuka musi być ewidencjonowana w systemie komputerowym, podobnie jak obrót stadem.

Można w tym miejscu postawić pytanie: czy samorząd gminy w Michowie jest w stanie sprostać wszystkim wymienionym zadaniom? Z całą pewnością nie,

odpowiedzialność za restrukturyzację wsi i rolnictwa ponosi państwo, samorząd terytorialny powinien jednak te działania uwzględnić w programach strategicznego rozwoju gminy.

Obecnie nie można już posługiwać się tylko starymi, dobrze znanymi i z pewnością wygodnymi metodami, ponieważ nie zapewniają one prawdziwego sukcesu.

Fakt, że władze samorządowe gminy Michów – mimo trudności zadania – podjęły działania na rzecz opracowania strategii rozwoju zasługuje na duże uznanie. Świadczy to, iż dostrzegają one konieczność stosowania nowoczesnych metod zarządzania oraz, że chcą być aktywnym promotorem rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej. Godnym szczególnego podkreślenia jest fakt, że nie zlecono tego zadania - jak to się zwykle dzieje – jakiejś grupie ekspertów do samodzielnego wykonania. Strategia rozwoju gminy w Michowie rzeczywiście powstawała wspólnym wysiłkiem bardzo licznego zespołu złożonego z przedstawicieli Urzędu Gminy oraz miejscowych specjalistów. Dlatego dla „obserwatorów” z zewnątrz może sprawiać wrażenie za mało ambitnej, to jednak ze względu na swój rodowód ma dużo większe szanse na skuteczną realizację.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHÓW

Gmina Michów położona jest w północnej części powiatu lubartowskiego. Siedzibą gminy jest osada Michów. Strukturę terytorialną tworzy 29 wsi sołeckich w których zamieszkuje 7150 osób, co stanowi ogólnej liczby ludności powiatu Lubartowskiego. Największym ośrodkiem jest Michów, gdzie zamieszkuje 25.27 % ogółu mieszkańców gminy.

Gmina Michów jest jedną z 13 gmin powiatu Lubartowskiego. Od północy sąsiaduje z gminą Jeziorzany, od południa z gminą Abramów i Kurów, od wschodu z gminą Kamionka, a od zachodu z gminą Baranów.

Dominującym działem gospodarki jest rolnictwo pomimo słabej jakości gleb dla produkcji rolniczej. Z ogólnej powierzchni 135.9 km² gruntów, grunty orne stanowią 76.53 km² tj. 56.30 % ogólnej powierzchni, użytki zielone 25 km² (18.39 %) i lasy 24.48 km² (18 %) ogółu gruntów.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy jest słabo rozwinięty. Tylko kilka procent ludności znajduje zatrudnienie w następujących zakładach i instytucjach zarejestrowanych w gminie: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Gminna Spółdzielnia „SCH”, Masarnia, Piekarnia, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna.

I. Ogólne dane o gminie	
1. Powierzchnia w km ²	136
2. Liczba mieszkańców	7150
3. Liczba miejscowości	30
4. Liczba sołectw	29
II. Infrastruktura techniczna	
1. Drogi gminne (w km)	
a. utwardzone	5.6
b. nieutwardzone	158.7
2. Wodociągi (w km)	
a. sieć wodociągowa	57.8
b. przyłącza	28.7
3. Energia elektryczna (w km)	220
4. Gaz (w km):	
a. sieć	9.8
b. przyłącza	3.7
5. Telekomunikacja (liczba aparatów)	613
6. Oczyszczalnia ścieków	1
7. Składowisko odpadów	1
III. Infrastruktura społeczna	
1. Żłobki i przedszkola:	
a. placówki (szt.)	1
b. dzieci	70
c. nauczyciele	6
2. Szkoły podstawowe:	
a. placówki (szt.)	4
b. dzieci	772
c. nauczyciele	72.5
3. Gimnazja:	
a. placówki (szt.)	2
b. dzieci	133

c. nauczyciele	12
4. Szkoły średnie: Liceum Ogólnokształcące	
a. placówki (szt.)	1
b. dzieci	358
c. nauczyciele	20
5. Biblioteki (szt.)	2
6. Obiekty sportowe:	
a. boiska	5
b. sale gimnastyczne	3
7. Ośrodki zdrowia (szt.)	2
IV. Użytkowanie gruntów (w % powierzchni ogólnej)	
1. Powierzchnia ogólna gminy (w ha)	13 593
a. użytki rolne, w tym:	10 184
▪ grunty orne:	7 653
▪ sady:	31
▪ łąki i pastwiska	2 500
b. lasy	2 448
c. pozostałe grunty i nieużytki	961
V. Liczba podmiotów gospodarczych: (stan na 31.12.1999 r.)	
1. ogółem:	183
▪ zarejestrowanych w 1997 r.	38
▪ wyrejestrowanych w 1997 r.	21
▪ zarejestrowanych w 1998 r.	37
▪ wyrejestrowanych w 1998 r.	17
▪ zarejestrowanych w 1999 r.	18
▪ wyrejestrowanych w 1999 r.	31
VI. Liczba bezrobotnych w gminie	428
▪ z prawem do zasiłku	67
▪ bez prawa do zasiłku	361
▪ stopa bezrobocia	14.1%

KONIUNKTURA GMINY MICHÓW – 1999

1	Jak zmieniła się liczba miejsc pracy w gminie w 1998 r. w porównaniu z 1997 rokiem?	
▪	Zmniejszyła się	10-19%
3	Jakie były główne powody spadku liczby miejsc pracy w 1998 r. ?	
▪	Likwidacja stanowisk pracy w zakładach	
▪	Likwidacja zakładów	
4	Ilu jest w gminie bezrobotnych?	428
5	Ilu bezrobotnych nie ma prawa do zasiłku?	361
6	Jaka jest stopa bezrobocia w gminie?	14 %
7	Ile osób korzysta z opieki socjalnej?	1720
8	Działania władz gminy zmierzające do zwiększenia liczby miejsc pracy	
▪	Prace publiczne i interwencyjne	
9	W 1999r gmina przeznaczy więcej środków na inwestycje komunalne	
10	Procentowe pokrycie gminy w:	
▪	Sieć wodociągową	80%
▪	Sieć gazową	10%
▪	Sieć kanalizacyjną	0%
▪	Sieć telefoniczną	30%
11	Na terenie gminy istnieje	

▪ Stacji benzynowych	1	
▪ Oczyszczalni ścieków	1	
▪ Zakładów utylizacji odpadów	-	
▪ Linii kolejowych	-	
▪ Targowisk	1	
▪ Szkół: podstawowe-4, gimnazja-2, liceum-1		
▪ Parafii kościelnych	2	
▪ Gospodarstw agroturystycznych	0	
▪ Moteli i hoteli	0	
▪ Restauracji	1	
12 Czy władze gminy współpracują z partnerami zagranicznymi?		Nie
13 Z tytułu podatku rolnego gmina uzyskuje dochodów własnych	24.2%	
14 Wydatki na rolnictwo w gminie oscylują od:	1-3%	
15 Czy gmina uzyskiwała środki zewnętrzne (np.PHARE itp.)		Nie
16 Czy gmina zamierza ubiegać się o środki z funduszu Banku Światowego ?	Tak	
17 Czy gmina zamierza ubiegać się o środki z programu SAPARD?		Tak
18 Czy gmina zamierza ubiegać się o inne środki pomocowe, a w przyszłości o fundusze strukturalne Unii Europejskiej?		Tak

3. KRÓTKA HISTORIA GMINY MICHÓW

Gmina Michów jest położona w północno-zachodniej części województwa lubelskiego w odległości 50 kilometrów od Lublina. Leży na rozległej piaszczystej równinie pomiędzy Lubartowem a Puławami. Od rzeki Wieprz leży w odległości 12 km.

Michów zawdzięcza swoje powstanie i historię wsi Rudzienko, dziś leżącej prawie w obrębie miasteczka. Od historii tej wsi wszystko się zaczęło.

W 1419 roku ze wsi Rudzienko pobierana jest dziesięcina „in utraque Rudno”. Od 1477 roku właścicielem wsi Rudzienko zostaje Wojciech Michowski i od jego nazwiska część wsi bierze nazwę Michów. W 1563 roku miejscowość nazywano Mnichów, zaś w 1564 roku figuruje jako Mychow.

W końcu XVII i XVIII wieku pisano nazwę wymiennie: Mychow, Mnichow, zaś od 1689 roku Michów.

Wojciech Michowski korzystając z tego, że okoliczne parafie Rudno i Rawa przeszły do rąk zwolenników reformacji wszczął starania o utworzenie w Michowie samodzielnej parafii. Samo jednak miasteczko nie posiadało warunków rozwojowych. Rejestr z 1626 roku wymienia tu zaledwie dwóch rzemieślników. Później widać zupełnie podupadło, skoro w 1747 roku król August III Sas wystawia ponownie przywilej nadający miasteczku prawa magdeburskie. Ten przywilej został jeszcze raz nadany w 1773 roku przez króla Stanisława Poniatowskiego. W 1661 roku Michów liczył 150 gospodarzy oprócz wielu komorników, w 1865 roku- 1861 mieszkańców, a w 1886 roku liczba wzrasta do 3144 osób.

Po śmierci ostatniego z Michowskich – Franciszka Michowskiego - w roku 1732 dziedziczką Michowa została Ewa Szaniawska, kasztelanka lubelska. Ona to sprzedała, czy też darowała Michów jezuitom lubelskim w tymże samym roku. Jezuiti uzyskali dla Michowa od Augusta III w roku 1747 przywilej erekcyjny miejski. Było to przyczyną nadania miastu herbu – „Topór w wieńcu” ponieważ patronem miasteczka był i jest do tej pory św. Józef-cieśla.

W 1773 roku następuje kasata zakonu jezuitów przez papieża Klemensa XIV, ich dobra zakonne przypadły Rzeczypospolitej. Dobra te w Michowie oddano w dzierżawę za nader niskim czynszem.

Wtedy to Michów tym sposobem został wydzierżawiony księżnej Annie z Sapiehów Jabłonowskiej, dziedzicze Kurowa. Następnie przeszedł na własność Ignacego Potockiego, marszałka Wielkiego Księstwa Litewskiego, dziedzica Kurowa.

W roku 1803 Michów został nabyty przez Jana i Annę Korwin-Piotrowskich. W ich ręku trwał aż do roku 1869, wtedy został odsprzedany Żelkowskim i jako wiano przeszedł ostatecznie w ręce rodziny Kieczewskich, w których pozostawał aż do czasu sprzedaży i parcelacji majątku „Rudzienko” w ręce żydowskie. Ci zaś rozsprzedali ziemię okolicznym gospodarzom.

Za przeszłością historyczną Michowa przemawiają wykopane w 1850 roku w znacznej ilości urny. W okresie wojny ze Szwecją 1660-1665 rok pod Michowem rozegrała się dość znacząca bitwa. Ujął to ks. Kacper Ambrożkiewicz w słowach: „świadczą o tym wielkie okopy pod Rudzienkiem i liczne szkielety żołnierzy rozrzucone po całym miasteczku”. W odległości 3 km od Michowa pod Dąbrową, czyli Trzcincem doszło do potyczki powstańców polskich z wojskami rosyjskimi w 1863 roku.

Do roku 1864 Michów posiadał własny magistrat. Miał swego burmistrza, z których pierwszym był Brzeziński, a ostatnim Rubaszkiwicz. W 1865 roku rząd rosyjski odebrał miastu Michów prawa miejskie-za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym- zniósł magistrat i burmistrza. Michów przyłączono wtedy do gminy Chudowola. W 1866 roku został założony przez rząd rosyjski sąd gminny. Pierwszym sędzią był ówczesny wójt

Tomasz Jankowski. Sąd ten funkcjonował do 1921 roku, a następnie rozwiązany i dołączony do Lubartowa.

W 1878 roku otwarto w Michowie pierwszą jednoklasową szkołę ludową. Było to za czasów rządu cara Aleksandra II. Pierwszym nauczycielem w tej szkole był Górzyński, który pracował w niej blisko 40 lat. Tu zmarł i został pochowany na miejscowym cmentarzu. Z powyższych wiadomości widać, że Michów nie zatracił swego pierwotnego rozrostu, lecz przeciwnie: budowana ilość domów, jak również wzrastająca liczba mieszkańców przemawia za tym, że Michów może będzie znowu zaliczany do miasteczek.

W roku 1929 Michów posiadał kościół murowany, 7-klasową publiczną szkołę powszechną, Urząd Gminy, Posterunek Policji, Urząd pocztowo-telekomunikacyjny i aptekę. Z zakładów przemysłowych posiadał: 2 młyny motorowe, 2 wiatraki, 6 olejarni, 1 mydlarnię, 2 garbarnie. Tak jak każde miasteczko posiadał place i ulice o nazwach: Baranowska, Kurowska, Stodolna, Tobolna, Składowska, Kościelna, Krótka, Koński targ, Łysobycka, Podwalna, Zasadnia, Rynek i plac Cegielnia.

4. OCHRONA ŚRODOWISKA W GMINIE

Gmina Michów należy do prowincji nizu środkowo-europejskiego, położona jest w obrębie rowu mazowiecko-lubelskiego. Część północna stanowi fragment Pradoliny Wieprza, a środkowa i południowa wchodzi w obręb Równiny Lubartowskiej.

Skomplikowana geologia terenu rzutuje na charakter pokrywy glebowej. W obrębie gminy można wyróżnić 5 rodzajów skały macierzystej, na której wytworzyły się gleby zróżnicowane pod względem przydatności rolniczej. W 100 stopniowej skali oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmina Michów wypada słabo. Uzyskuje zaledwie 58 pkt przy średniej dla województwa ok. 78 i w klasyfikacji wszystkich gmin województwa zajmuje 7 miejsce od końca.

Ochrona środowiska gminy jest pojęciem bardzo szerokim i obejmuje cały szereg przedsięwzięć zmierzających do minimalizacji skażenia powietrza, wody i gleby wraz z występującymi na niej roślinami i zwierzętami.

Klimat jaki panuje na obszarze gminy oraz stan atmosfery są stosunkowo korzystne oraz mało zdegradowane. Lasy w gminie charakteryzują się różnorodnością siedliskową i stanowią istotne węzły systemu ekologicznego powiatu. Teren gminy jest wolny od skażeń pochodzących z zakładów przemysłowych, gdyż zakładów uciążliwych dla środowiska praktycznie nie ma, ani na terenie gminy, ani w bezpośrednim sąsiedztwie.

W gminie najbardziej podatna na degradację jest hydrosfera, a w następnej kolejności szata roślinna lasów i gleby. Nie najlepszy stan wód powierzchniowych, brak kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, dzikie wysypiska śmieci oraz chemizacja produkcji rolnej to główne przyczyny zanieczyszczenia wód studziennych. Wody podziemne podlegają również degradacji ilościowej. Wieloletnia susza hydrologiczna i melioracje odwadniające doprowadziły do generalnego obniżenia poziomu wód gruntowych, czego przejawem są: skracanie i wysychanie cieków i przekształcanie się mokradła stałych w okresowe.

Gmina odznacza się niskim stopniem lesistości. Lasy zajmują powierzchnię 2448 ha. Stanowi to 18% obszaru gminy. Około 41% pow. lasów należy do Skarbu Państwa, pozostała część znajduje się głównie w rękach prywatnych. Największe kompleksy leśne znajdują się w miejscowościach Lipniak, Giżyce, Michów. Przeważającym gatunkiem w lasach jest sosna. Wiek drzewostanów szacuje się na ok. 50 lat.

Tereny gminy położone są w zlewni rzeki Wieprz, którego dopływem jest rzeka Minina. Elementem krajobrazu podnoszącym jego walory są zbiorniki wód stojących: liczne starorzecza w dolinie Wieprza, torfianki, zespół stawów „Lipniak”, liczne niewielkie stawy prywatne.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe doliny Wieprza i obszarów z nim związanych były podstawą – zgodnie z art. 26 i 32 ustawy z dnia 16.11.91 r. o Ochronie Przyrody (Dz.U. Nr 114 poz. 492 z późniejszymi zmianami) - do utworzenia na tym terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”. W granicach administracyjnych gminy Michów znajduje się jego wschodni fragment o pow. 4030 ha.

Najcenniejszym przyrodniczo obszarem (na terenie naszej gminy) wchodzącym w skład OCK „Pradolina Wieprza” jest użytek ekologiczny – Zespół Stawów „Lipniak” o pow. 122 ha. W bezpośrednim sąsiedztwie stawu znajduje się największy kompleks leśny o najbardziej w skali gminy zróżnicowanym siedlisku.

Podstawowe przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym, mające na celu przeciwdziałanie powstającym zagrożeniom środowiska to:

- Melioracje wodne, uwzględniające również nawadnianie terenu i odtwarzanie istniejących wcześniej luster wody;

- Transformacja użytkowania gruntów, z jego dostosowaniem do warunków naturalnych; uwzględnia ona głównie zagadnienia dolesienia użytków leśnych oraz gruntów o małej przydatności rolniczej;
- Melioracje przeciwerozylne;
- Przechodzenie gospodarstw z korzystania z wody pobieranej ze studni kopanych na ujęcia głębinowe oraz ich wodociągowanie;
- Gospodarka ściekowa, uwzględniająca system gromadzenia i oczyszczania powstających ścieków;
- Tworzenie systemu gospodarki odpadami tj. gromadzenia i utylizacji nieczystości stałych;
- Gazyfikacja gospodarstw rolnych, zmierzająca do zwiększenia wykorzystania najmniej szkodliwego dla środowiska gazu energetycznego, kosztem zużycia drewna opałowego i węgla.

Z uwagi na dogodne warunki strukturalne w rolnictwie gminy Michów należy dążyć do ekologizacji produkcji rolniczej, która realizuje dwa podstawowe cele:

- ekonomiczny, którym jest maksymalizacja dochodów w przeliczeniu na jednostkę powierzchni użytków rolnych lub jednostek zatrudnienia;
- ekologiczny, którym jest zwiększenie lub przynajmniej utrzymanie na stałym poziomie produkcji żywności i urodzajności gleby oraz zachowanie odpowiedniej równowagi w agrosystemie. Jest to więc użytkowanie gleby z przestrzeganiem zasad jej ochrony.

5. LUDNOŚĆ ZAMIESZKAŁA W GMINIE MICHÓW

Na ogólną liczbę mieszkańców 7150 kobiety stanowią – 50.75%. W porównaniu ze stanem z 1990 r. liczba ludności zamieszkującej obszar gminy zmniejszyła się o 4.48 %. W analogicznym okresie średnie tempo wzrostu liczby ludności w kraju wzrosło o 1.2 %.

Dynamikę zmian liczby ludności na przestrzeni kilkunastu lat przedstawia tabela nr 1.

Tabela Nr 1

DYNAMIKA ZMIAN LICZBY LUDNOŚCI

Lata	Liczba ludności	% w skali do roku poprzedniego *
1975	8233	98.90 %
1980	7856	95.42 %
1985	7612	96.89 %
1990	7485	98.33 %
1995	7310	97.66 %
1998	7150	97.81 %

* rok poprzedni = 100 %

Gęstość zaludnienia wynosi 52.61 osoby na km². Gmina należy do średnio zaludnionej w województwie, w którym wskaźnik ten wynosi 49 osób na km².

Tabela Nr 2

MIESZKAŃCY GMINY MICHÓW W ROZBICIU NA SOŁECTWA

Wyszczególnienie	Liczba ludności	Pow. sołectwa w km ²	Gęstość zaludnienia os/km ²
Aleksandrówka	69	1.9	36.3
Anielówka	63	3.1	20.3
Chudowola	166	3.2	51.9
Elżbietów	166	3.5	47.4
Gawłówka	179	4.0	44.8
Giżyce	279	8.7	32.1
Giżyce kol.	42	1.9	22.1
Gołąb	328	5.8	56.6
Gołąb kol.	65	3.2	20.3
Katarzyn	207	3.8	54.5
Krupy-Lipniak	122	12.7	9.6
Mejznerzyn	417	9.3	44.8
Meszno	217	5.0	43.4
Miastkówek	251	3.6	69.7
Michów	1807	15.5	116.6
Młyniska	85	1.9	44.7
Natalin	150	1.7	88.2
Ostrów	124	6.3	19.7

Podlodówek	190	2.9	65.5
Rawa	279	5.7	48.9
Rudno	531	7.2	73.8
Rudzienko	440	5.8	75.9
Rudzienko kol.	167	3.4	49.1
Trzciniec	183	2.3	79.6
Węgielce	202	4.3	47.0
Wólka Michowska	81	1.6	50.6
Wypnicha	269	6.0	44.8
Zofianówka	71	1.6	44.4

Liczba mieszkańców w sołectwach gminy Michów jest zróżnicowana:

- 23 % ma mniej niż 80 mieszkańców
- 16 % od 80 do 150 mieszkańców
- 29 % od 150 do 250 mieszkańców
- 16 % od 250 do 350 mieszkańców
- 4 % od 350 do 500 mieszkańców
- 7 % powyżej 500 mieszkańców

Przy charakterystyce warunków demograficznych zwrócono szczególną uwagę na strukturę ludności względem płci i wieku. Określa je procentowy udział liczby mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie ludności. W 1998 r. liczba mężczyzn wynosiła 3546, a kobiet 3604, co stanowi odpowiednio 49.25 % i 50.75 % ogółu ludności. Tabela 3 przedstawia liczbę ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych oraz procentowy udział tych grup w jej ogólnej liczbie.

Tabela Nr 3

Wiek /lata/	Liczba osób	Udział %
0 – 4	432	6.07
5 – 9	526	7.34
10 – 14	528	7.37
15 – 19	545	7.61
20 – 59	3453	48.23
60 i więcej	1674	23.38
RAZEM	7158	100.00

Ważnym elementem struktury demograficznej jest wiek społeczeństwa, a wzajemne relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi świadczą o stanie jego kondycji demograficznej. W odniesieniu do naszej gminy struktura przedstawia się następująco:

Tabela Nr 4

Wiek	1999 r
------	--------

	Liczba osób	Udział %
Przedprodukcyjny	1544	21.6
Produkcyjny	4134	57.8
Poprodukcyjny	1470	20.6
Razem	7150	100 %

Liczba urodzeń w okresie 1990-1998 r. uległa spadkowi ze 110 dzieci w 1990 r. do 86 dzieci w 1998 r. Wskaźnik urodzeń na 1000 mieszkańców obniżył się z 14.69 na 12.02. Obecnie z pracą w gospodarstwach rolnych związanych jest 72.23 % ludności mieszkającej w gminie Michów.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura techniczna umożliwia funkcjonowanie wszystkich dziedzin gospodarki gminnej. Poziomą infrastrukturę techniczną mierzy się różnymi wskaźnikami, jednym z najważniejszych wyznaczników poziomu rozwoju gminy.

6.1 UKŁAD DROGOWO – KOMUNIKACYJNY

Na terenie gminy Michów istnieje 321 km dróg, w tym 225 km o nawierzchni utwardzonej i 66 km dróg o nawierzchni bitumicznej.

Do podstawowego układu dróg w gminie Michów należą:

- Drogi wojewódzkie o łącznej długości 22 km

Tabela Nr 5

Wykaz dróg wojewódzkich

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość odcinka	Rodzaj nawierzchni
1	809	Lublin-Krasienin-Przytoczno	22 km	Bitumiczna

- Drogi powiatowe o łącznej powierzchni 135 km

Tabela Nr 6

Wykaz dróg powiatowych

Lp	Nr drogi	Przebieg	Długość w km	
			Ogółem	Twarde
1	22141	Parafianka – Michów	3.860	3.860
2	22147	Wola Osińska-Trzciniac	2.491	2.271
3	22303	Michów – Kurów	4.133	4.133
4	22324	Drewnik-Krupy-Karolina	12.265	5.277
5	22326	Meszno-Katarzyn-Wymysłów	10.417	3.496
6	22327	Krupy-Wola Michowska-Rudno	8.007	8.007
7	22328	Rawa-Wola Skromowska	2.277	0.026
8	22331	Rawa-Tartak-Firlej	2.325	2.253
9	22336	Michów-Łukawica	5.245	4.605
9	22337	Od drogi woj.22331-Sobolew	3.184	3.184
10	22338	Lubartów-Kierzkówka	0.815	0.815
11	22339	Michów-Gołąb-Kierzkówka	7.596	1.576
12	22340	Ciotcza-Wypnicha-Rudno	6.499	6.499
13	22364	Wypnicha-Syry	2.842	0.000
14	22393	Dębiny-Rudzienko kol.	4.053	1.536

- Drogi gminne o łącznej długości 164 km

Wykaz dróg gminnych

Lp	Miejscowość	Liczba dróg	Długość w km
1.	Aleksandrówka	11	1.88
2.	Anielówka	12	2.11
3.	Chudowola	44	11.14
4.	Elżbietów	8	2.58
5.	Gawłówka	25	3.69
6.	Giżyce	46	11.41
7.	Giżyce kol.	9	1.31
8.	Gołąb	14	4.86
9.	Gołąb kol.	7	1.93
10.	Katarzyn	36	8.39
11.	Kruszyna	18	1.86
12.	Krupy-Lipniak	20	4.36
13.	Mejznerzyn	75	20.35
14.	Meszno	11	2.55
15.	Miastkówek	14	2.73
16.	Michów osada	18	3.12
17.	Michów rolny	68	23.20
18.	Młyniska	21	4.69
19.	Natalin	18	1.39
20.	Ostrów	34	8.60
21.	Podłodówek	5	1.03
22.	Rawa	48	10.48
23.	Rudno	25	5.17
24.	Rudzienko I	13	5.86
25.	Rudzienko II	8	1.50
26.	Rudzienko kol.	7	1.07
27.	Trzciniec	6	0.71
28.	Węgielce	33	6.40
29.	Wólka Michowska	5	1.03
30.	Wypnicha	23	5.45
31.	Zofianówka	10	3.15
32.	RAZEM	692	164.00

Łączna ilość dróg wymagających utwardzenia wynosi 44.1 km, w tym w trybie pilnym 22 km.

6.2 GAZYFIKACJA

Potrzeba gazyfikacji gminy wynika z dwu podstawowych przesłanek : ekologicznej i gospodarczej. Obszar gminy jest terenem o bardzo małym skażeniu. Wobec braku zakładów przemysłowych, powietrze atmosferyczne jest skażone głównie przez paleniska gospodarstw domowych, ogrzewanych węglem lub drewnem oraz pojazdy samochodowe. Powszechne wykorzystanie gazu ziemnego pozwoli jeszcze zmniejszyć emisję gazów i pyłów szkodliwych do atmosfery. Jest to szczególnie ważne przy ośrodkach i gospodarstwach świadczących swe usługi w zakresie agroturystyki.

Tylko jedna miejscowość na terenie gminy ma podłączony gaz – w Michowie znajduje się 9.8 km sieci gazowej i 3.7 km przyłączy. Pozostali mieszkańcy gminy w coraz szerszym zakresie korzystają z gazu w butlach gazowych. Zgodnie z programem gazyfikacji województwa lubelskiego gmina Michów jest przewidziana do gazyfikacji. Realizacja tej inwestycji może nastąpić po uzyskaniu na ten cel funduszy.

6.3 TELEKOMUNIKACJA

Teren gminy obsługiwany jest obecnie przez centralę automatyczną, która posiada 673 numery. Ilość dotychczas dostępnych połączeń telefonicznych jest niedostateczna. Są nowe zgłoszenia, wiele osób oczekuje na podłączenie numeru. Trwają zaawansowane prace nad doprowadzeniem sieci telekomunikacyjnej do pozostałych miejscowości na terenie gminy.

Tabela Nr 8

Aktualny stan telefonizacji gminy

Miejscowość	Ilość połączeń
Elżbietów	11
Kol. Rudzienko	75
Michów	360
Natalin	16
Rudno	33
Rudzienko	76
Trzciniac	41
Wypnicha	23

6.4 ENERGIA ELEKTRYCZNA

Energia elektryczna stanowi podstawowe źródło energetyczne. Na terenie gminy wszystkie zakłady, instytucje i gospodarstwa rolne są zelektryfikowane. Należy podkreślić, iż wraz z postępem technicznym wzrasta zapotrzebowanie na pobór mocy z sieci elektrycznej.

Obecnie nie dostrzega się niedoboru energii elektrycznej na terenie gminy. W najbliższej przyszłości należy przewidzieć strefy ochronne dla następujących linii elektrycznych:

- SN / średniego napięcia/ - długość 97 km
- NN / niskiego napięcia / - długość 123 km

6.5 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Większość gospodarstw pobiera wodę ze studni kopanych, aczkolwiek sukcesywnie przechodzi się na studnie głębinowe wiercone z hydro forem włączonym automatycznie. Ten system jest właściwy tam, gdzie doprowadzenie wodociągu nie ma uzasadnienia ekonomicznego, ze względu na peryferyjne położenie gospodarstwa lub ogólnie duże rozproszenie gospodarstw. Natomiast w każdej miejscowości o względnym skupieniu zagród, właściwym jest wodociągowanie gospodarstw.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej, bez przyłączy prowadzących do budynków i innych obiektów wynosi 85.5km i jest ponad dwukrotnie większa niż średnia długość w województwie (46.3 km).

Według reprezentacyjnego spisu z 1998 roku na 1464 faktycznych gospodarstw rolnych 56.83 % było wyposażone w wodociągi. W najbliższym czasie planuje się uruchomienie stacji wodociągowej w Anielówce.

Rażącą dysproporcją jest fakt, że przy tak dużym zwodociągowaniu na terenie gminy nie ma kanalizacji. Funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w Michowie, która obsługuje całą gminę. Przepustowość oczyszczalni wynosi 1200 m³ na dobę.

Na terenie gminy znajduje się wysypisko śmieci o powierzchni 0.75 ha i pojemności 4125m³. Na wysypisku składuje się odpady komunalne przywożone z terenu całej gminy.

Tabela Nr 9

Zestawienie przedsięwzięć urzędniowych o charakterze inwestycyjnym z uwzględnieniem sołectw

Lp	Rodzaj prac	Sołectwa w których przewidziano ich realizację
	Melioracje wodne	Gawłówka, Krupy, Młyniska, Podlodówek
	Scalanie	Ostrów, Krupy, Węgielce,
	Telefonizacja	Kompleksowa całej gminy
	Utwardzanie dróg	Elżbietów, Węgielce
	Kanalizacja	Michów
	Gazyfikacja	Kompleksowa całej gminy
	Wodociągowanie gospodarstw	Anielówka, Chudowola, Węgielce, Krupy, Ostrów, Giżyce, Giżyce kol., Rawa, Wólka Michowska, Zofianówka, Podlodówek, Meszno.
	Eksploatacja surowców	Węgielce, Katarzyn, Gawłówka, Mejznerzyn
	Turystyka i rekreacja - budowa zbiornika retencyj. - baza rekreacyjna - agroturystyka	Ostrów, Krupy, Węgielce , Giżyce, Giżyce kol.

7. RYNEK PRACY

7.1 POZA ROLNICZY RYNEK PRACY

Analiza rynku pracy gminy Michów dotyczy dwóch zagadnień – rolniczego rynku pracy i pozarolniczego rynku pracy. Wynika to przede wszystkim z rolniczego charakteru gminy. Należy przy tym pamiętać, że tworzenie nowych miejsc pracy (poza rolniczych) w gminie, skala rozwoju przedsiębiorczości i powstawanie nowej infrastruktury będzie powolne. Mimo licznych ograniczeń spowodowanych głównie skromnością środków budżetu państwa, pozostają działania oddolne, które opierają się na inicjatywach lokalnych, mają lepsze rozeznanie lokalnych potrzeb.

Poza rolniczy rynek pracy w gminie Michów zatrudnia 531 pracujących w jednostkach, w których liczba zatrudnionych przekracza 5 osób, co stanowi jedynie 15.37 % ogółu czynnych zawodowo mieszkańców gminy. W województwie odsetek ten wynosi 37 %. Uwzględniając, że w miastach powiatowych i stolicy województwa lubelskiego odsetek ten jest z natury rzeczy wyższy, to niewielka liczba pracujących w gminie poza rolnictwem świadczy o małej aktywności ekonomicznej ludności gminy i pozwala na przybliżoną ocenę charakteru gospodarczego gminy. Największy udział w poza rolniczym rynku pracy mają pracujący w przemyśle i budownictwie, którzy stanowią 6.2 % zatrudnionych w gminie .

Drugą grupę stanowi prywatna działalność gospodarcza i stanowi ona 2.2% zatrudnionych poza rolnictwem. Tak więc wśród podmiotów gospodarczych w gminie dominują zakłady małe, liczące do 5 pracujących. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Michów zarejestrowanych w wojewódzkim systemie REGON według stanu na dzień 31.12.1999 r. w układzie sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności (EKD) przedstawia się następująco:

• Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	9
• Rybołówstwo i rybactwo	1
• Górnictwo i kopalnictwo	7
• Działalność produkcyjna	11
• Budownictwo	18
• Handel i naprawy	75
• Hotele i restauracje	5
• Transport, składowanie i łączność	17
• Pośrednictwo finansowe	-
• Obsługa nieruchomości i firm	-
• Administracja publiczna i obrona narodowa	1
• Edukacja	-
• Ochrona zdrowia i opieka społeczna	5
• Pozostała działalność usługowa	45

Tabela Nr 10

Struktura zatrudnienia w gminie

Lp	Gałąź gospodarki	Liczba zatrudnionych	Udział %
1	Przemysł	217	6.28
2	Rolnictwo	2494	72.23
3	Handel	76	2.20

4	Oświata i wychowanie	123	3.56
5	Służba zdrowia	15	0.43
6	Gospodarka komunalna	7	0.20
7	Leśnictwo	2	0.06
8	Transport i łączność	30	0.87
9	Pozostałe razem	61	1.77
10	Razem pracujący	3025	87.60
11	Bezrobotni	428	12.40
12	Razem czynni zawodowo	3453	100.00

7.2 BEZROBOCIE

Bezrobocie, zjawisko charakterystyczne dla okresu transformacji gospodarki jest poważnym problemem na obszarze gminy.

Liczba osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy wynosi 428 osób tj. 12.4%. Niemal 89 % bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18-44 lata. Generalnie można zatem powiedzieć, że bezrobotni w gminie Michów to w przeważającej części osoby w wieku o pełnej zdolności do pracy, o najwyższej potencjalnej wydajności psychofizycznej, a więc te, których zaangażowanie na rynku pracy powinno przynosić największe korzyści.

Niemal 47 % spośród bezrobotnych w gminie pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Można zatem mówić o występowaniu bezrobocia w skali masowej. Przyczyny takiego stanu to, z jednej strony mała podaż miejsc pracy, a z drugiej strony mała aktywność osób bezrobotnych. Wśród bezrobotnych 51 % stanowią kobiety. Wysoki stopień feminizacji bezrobotnych ma związek z rolniczym charakterem gminy.

Stan bezrobotnych na dzień 30.09.1999 r.

Bezrobotni ogółem:	428	W tym kobiety -218
Wg wieku		
18 - 24	153	87
25 - 34	140	71
35 - 44	77	42
45 - 54	50	17
55 - 59	6	1
60 - 64	2	0
Wg wykształcenia		
Wyższe	2	1
Policealne i średnie	62	48
Średnie ogólnokształcące	30	24
Zasadnicze zawodowe	171	91
Podstawowe	163	54
Wg czasu pozostawania bez pracy		
Do roku	216	78
Powyżej roku	212	140

7.3 ROLNICZY RYNEK PRACY

Rolnictwo gminy Michów od dawna charakteryzuje się dużymi nakładami pracy. Udział ludności rolniczej jest nadal bardzo wysoki i wynosi 72.23 % ogółu zatrudnionych - tendencja nie spadkowa na przestrzeni ostatnich kilku lat. W gminie Michów na 100 ha użytków rolnych przypada 63 osoby zamieszkujące gospodarstwa rolne. Liczba ta, a także struktura płci i wieku tej ludności, stanowi podstawę do szacowania nakładów pracy w rolnictwie.

Przybliżoną wielkość siły roboczej określa liczba osób w grupie produkcyjnej, która wynosi 875 osób tj. ok. 35 % ogółu ludności rolniczej. Odpowiednio 25 % ludności rolniczej znajduje się w wieku przedprodukcyjnym, 40 % poprodukcyjnym.

Niewielkie gospodarstwa, mała dochodowa struktura produkcji, oraz podeszły wiek ludności, która stanowi 40 % ogółu ludności powodują, iż dla znacznej części rolników ich gospodarstwo nie stanowi głównego źródła utrzymania. Najwyższy udział takich gospodarstw występuje w sołectwach – Rawa , Ostrów, Krupy, Węgielce – ok. 70 %.

Przeciętnie w gminie z nierolniczych źródeł utrzymuje się ok. 3 % gospodarstw rolnych, z tego 20 % utrzymuje się z pracy poza rolnictwem, ale coraz większą grupę stanowią gospodarstwa utrzymujące się z nie zarobkowych źródeł np. renty, emerytury – 80 % ogółu.

8. SEKTOR ROLNY W GOSPODARCE GMINY

Głównymi elementami środowiska przyrodniczego, które decydują o możliwościach rozwoju rolnictwa gminy są: gleby, klimat, warunki wodne i rzeźba terenu.

Warunki klimatyczne sprzyjają gospodarce rolnej czego przykładem jest długość okresu wegetacji roślin (217 dni). Tereny gminy należą do najbardziej suchych obszarów województwa lubelskiego / poniżej 570 mm opadów/. Ważnym czynnikiem umożliwiającym rozwój rolnictwa są warunki wodne występujące w profilu glebowym. W przypadku gminy regulacja stosunków wodnych w glebie objęła blisko 28 % użytków rolnych, gdy w województwie – 66 %, a w Polsce – 70 %.

W strukturze użytkowania ziemi największą powierzchnię zajmują użytki rolne, które w ogólnej powierzchni gminy stanowią 75 % (województwa 68,4% a kraju 55%). Lasy zajmują 18% ogółu powierzchni, a pozostałe grunty 7%. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią 75% ich powierzchni, trwałe użytki zielone 24.5% oraz sady 0.5%.

Tabela Nr 11

Zróżnicowanie gleb pod względem jakościowym

Klasa gruntów	Grunty orne		Użytki zielone	
	Ogółem	%	Ogółem	%
I	-	-	-	-
II	9.49	0.08	0.02	-
IIIa	275.69	2.39	144.09	1.25
IIIb	980.25	8.53		
IVa	1620.19	14.17	1294.23	11.26
IVb	1946.90	16.94		
V	2467.25	21.47	1022.18	8.89
VI	1320.08	11.49	240.91	2.02
VIz	149.77	1.30	17.08	0.14
RAZEM	8769.62	76.37	2718.51	23.63

Z analizy w/w zestawienia wynikają bardzo niekorzystne warunki glebowe. Na obszarze gminy nie występują gleby klasy I, w klasie III znajduje się 12.17 % użytków rolnych. Dominują gleby słabe. Większość gospodarstw indywidualnych ma grunty w tzw. szachownicy, przeciętnie w 10 działkach. Odległość działek od gospodarstwa jest zróżnicowana i wynosi od 0.5 do 3 km.

W gminie Michów sektor rolny i działalność gospodarcza około rolnicza ma bardzo duże znaczenie społeczno-gospodarcze. Rolnictwo jest główną gałęzią gospodarki, która ma znaczący wpływ na poziom rozwoju gminy i standard życia mieszkańców. Rolnictwo gminy Michów charakteryzuje się bardzo niskim stopniem towarowości produkcji rolniczej. Znaczna część indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzi działalność wyłącznie bądź głównie dla zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych rodzin związanych z tymi gospodarstwami. Z ogólnej liczby indywidualnych gospodarstw rolnych /pow. 1 ha/ w gminie Michów :

- 40 % produkuje wyłącznie na własne potrzeby
- 29.2% produkuje głównie na własne potrzeby
- 30 % produkuje głównie na własne potrzeby, a nadwyżki sprzedaje na rynku

- 12 gospodarstw, tj. 0.8% produkuje głównie na rynek
 Spośród gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha aż 69.2 % produkuje wyłącznie lub głównie na własne potrzeby. W grupie gospodarstw powyżej 15 ha ok. 0.8 % gospodarstw produkuje głównie na rynek.

8.1 STRUKTURA OBSZAROWA GOSPODARSTW

W gminie Michów do opodatkowania jest 2744 gospodarstw. Struktura obszarowa tych gospodarstw przedstawia się następująco :

- 1.01 - 4.99 ha 69.3%
- 5.00 - 9.99 ha 24.9%
- 10.00 - 14.99 ha 4.8%
- 15.00 - 19.99 ha 0.8%
- 20.00 - 49.99 ha 0.2%

Biorąc pod uwagę te dane, przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 4.15 ha, w województwie lubelskim 6.1 ha, natomiast w Polsce 7.00 ha. Udział gospodarstw małych od 1 – 5 ha stanowi 69.3 % ogółu powierzchni. Wynika to z dużego rozdrobnienia gospodarstw, powstałego na skutek przekazywania ich na następców. Utrzymuje się tendencja , że z jednego gospodarstwa powstaje od 2 do 4 mniejszych, ponieważ brak jest następcy, który zająłby się wyłącznie produkcją rolną. Pomimo przekazania gospodarstwa na następców faktycznym użytkownikiem pozostaje nadal przekazujący. Według danych statystycznych na obszarze gminy istnieje 1469 faktycznych gospodarstw rolnych.

Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi **10.184** ha i stanowi 75% ogółu powierzchni, w województwie odsetek ten wynosi 68.4%, natomiast w Polsce 59 %. Lasy stanowią 18 % powierzchni ogólnej (w woj. 21.7%, w kraju 28.5%) pozostałe grunty i nieużytki stanowią 7 % ogółu powierzchni.

Wiodącą formą władania ziemią jest sektor prywatny. W jego zasobach znajduje się 83.94% powierzchni gminy, co stanowi 11 410 ha – 84% tej powierzchni zajmują użytki rolne.

Tabela Nr 12

Struktura własności gruntów

Wyszczególnienie grup rejestrowych	Powierzchnia w ha	Udział %
Lasy i inne grunty resortu leśnictwa	1002	7.37
Lasy prywatne	1446	10.64
Spółdzielnie produkcyjne	287	2.11
Indywidualne gospodarstwa rolne	9964	73.30
Grunty byłego PFZ a obecnie AWRSP	477	3.51
Państwowe rowy i wody	103	0.76
Drogi publiczne i inne	314	2.31
RAZEM	13593	100.00

W przedstawionej strukturze użytkowania gruntów największy udział we władaniu mają gospodarstwa indywidualne 73.30 %. Jedyne 3.51 % pozostaje we władaniu AWRSP.

Struktura użytkowania gospodarstw indywidualnych

Ogólna pow. gospod.	Razem użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki i pastwiska	Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki
11410 ha	9558	7122	29	2407	1446	406
100 %	83.77	62.42	0.25	21.10	12.67	3.56

8.2 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNICZEJ W GMINIE MICHÓW

Produkcja roślinna

Znaczący odsetek gospodarstw rolnych prowadzi produkcję wielokierunkową bez wyraźnie określonej specjalności. Sytuacja ta nie sprzyja unowocześnianiu produkcji, warunkującej obniżkę kosztów i poprawę jakości. W konsekwencji powoduje to niską konkurencyjność gospodarstw.

Struktura zasiewów i szacunkowe plony

Rodzaj	Powierzchnia	Udział %	Szacunkowy plon q/ha
Pszenica	560	7.99	26.4
Żyto	3000	42.78	20.5
Jęczmień	140	2.00	26.5
Owies	850	12.12	24.5
Pszenżyto	120	1.71	25.2
Mieszanki zbożowe	730	10.41	26.0
Gryka	250	3.57	9.0
Razem zboża	5650	80.58	
Kukurydza	30	0.43	300.0
Łubin	73	1.04	-
Truskawki	30	0.43	-
Ziemniaki	750	10.70	90.0
Zioła	15	0.21	-
Tytoń	8	0.11	-
Warzywa	67	0.96	-
Okopowe pastewne	29	0.41	300.0
Motylkowe pastewne	360	5.13	350.0
RAZEM	7012	100.00	-

W zdecydowanej większości gospodarstw uprawia się zboża i prowadzi chów zwierząt gospodarskich. Strukturę gospodarstw według kierunków produkcji przedstawia się następująco:

Tabela Nr 15

Gospodarstwa w ha						
Razem (gospodarstw)		1-5	5-10	10-15	15-20	>20
1469		641	627	169	24	8
Uprawa zbóż	Liczba	641	627	169	24	8
	%	100	100	100	100	100
Uprawa ziemniaków	Liczba	641	627	169	24	8
	%	100	100	100	100	100
Uprawa warzyw	Liczba	641	627	169	24	8
	%	100	100	100	100	100
Uprawa Krzew. Ow.	Liczba	95	80	28	8	2
	%	14.8	12.8	16.6	33.3	25.0
Uprawa Drzew ow.	Liczba	125	65	40	5	3
	%	19.5	10.4	23.7	20.8	37.5

Rolnictwo gminy oparte jest głównie na produkcji zbóż nisko plonujących, dających małe dochody, ale też nie wymagających pielęgnacji i wysokiego nawożenia. Dominującą grupą upraw są zboża, których udział w ogólnej powierzchni zasiewów wynosi 80.67 % (w woj. 71.8 %, Polska 69.6 %). Wśród tej grupy roślin poważną pozycję zajmuje żyto - 42% powierzchni zasiewów.

Produkcja zwierzęca

Podstawowymi gałęziami produkcji zwierzęcej na terenie gminy Michów jest chów bydła i trzody chlewnej. Determinuje to posiadana baza paszowa. W strukturze użytków rolnych 21.1% stanowią łąki i pastwiska, a w strukturze zasiewów znaczącą pozycję stanowi uprawa zbóż pastewnych (żyto, mieszanki) i ziemniaków.

Tabela Nr 16

Obsada zwierząt / w szt. fiz./

Wyszczególnienie	Liczba	Na 100 ha uż. rolnych
Bydło	3740	39.1
W tym krowy	2230	23.3
Trzoda	8453	88.4
w tym maciory	899	9.4
Konie	550	5.8
Owce	44	0.5

W roku 1996 przeciętnie w gospodarstwie występowało 6 sztuk trzody chlewnej oraz 3 sztuki bydła. Z reguły hodowla w/w zwierząt ma charakter tradycyjny i ekstensywny.

Struktura gospodarstw wg kierunków produkcji zwierzęcej

		Gospodarstwo w ha				
Razem (gospodarstw)		1 – 5	5 – 10	10 – 15	15 – 20	> 20
1469		641	627	169	24	8
Posiadające bydło	Liczba	610	600	169	24	8
	%	95.2	95.7	100	100	100
	> 3 szt.	200	190	150	24	8
Posiadające trzodę chlew.	Liczba	630	590	169	24	8
	%	98.3	94.1	100	100	100
	> 3 szt.	600	580	169	24	8

W gminie dominuje hodowla trzody chlewnej z uwagi na dużą powierzchnię uprawy zbóż. Hodowla bydła spada ze względu na wyższe wymagania jakościowe skupu mleka. W gminie występuje też problem zbytu zbóż, w związku z tym zboża przeznacza się na paszę dla trzody.

8.3 POZIOM WYPOSAŻENIA GOSPODARSTW ROLNYCH

Moc ciągników rolniczych w przeliczeniu na 1 ha jest bardzo niska, a ich wiek wynosi średnio ponad 18 lat. Jednocześnie odczuwany jest brak kompleksowego wyposażenia ciągników w sprzęt towarzyszący. Średnio w gminie na 100 ha użytków rolnych przypada 7 ciągników, w województwie 8.8 a w kraju 7.3. Liczba kombajnów zbożowych w przeliczeniu na 100 ha upraw zbóż jest znacznie niższa niż przeciętna w kraju. Zespołowe użytkowanie maszyn w gminie nie jest rozpowszechnione. Nawożenie mineralne w gminie kształtuje się na poziomie 60 kg NPK na 1 ha użytków rolnych, w województwie 90.2 kg NPK, w Polsce 89.6 kg NPK.

Ważnym czynnikiem umożliwiającym rozwój rolnictwa są warunki wodne występujące w profilu glebowym. Brak kompleksowych uregulowań stosunków wodnych na prawie całym obszarze użytków rolnych w gminie ogranicza wykorzystanie potencjalnych zdolności produkcyjnych gleb, a ponadto powoduje znaczne straty zarówno w wyniku nadmiernych deszczy jak i suszy. W gminie Michów na meliorację oczekuje około 5.9% użytków rolnych, a około 28 % powierzchni użytków zmeliorowano do tej pory. Urządzenia melioracyjne są już zdekompletowane i wymagają pilnego odtworzenia i modernizacji.

8.4 ORGANIZACJA OBROTU TOWARAMI ROLNYMI

System dystrybucji płodów rolnych w gminie Michów jest słabo rozwinięty, a informacja rynkowa jest niewystarczająca. Z powodu rozproszonej i rozdrobnionej produkcji, niskich kwalifikacji zawodowych producentów rolnych, braku profesjonalnych umiejętności marketingowych oraz nie istnienia grup producenckich, rolnicy nie są w stanie zapewnić dostaw towaru na rynek w wystarczającej ilości o należytej jakości i jednorodności. Dlatego też rolnicy nie mogą sprostać konkurencji na rynku.

W gminie Michów nowoczesne struktury nie wykształciły się jeszcze. Dużą nadzieję w tym względzie należy wiązać z budową rolnego rynku hurtowego w Elizówce pod Lublinem, którego konsekwencją powinno być tworzenie rynku pierwotnego w gminie w postaci grup producentów rolnych i ich związków.

9. POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA GMINY

Sytuacja gospodarcza w gminie Michów w sektorze działalności poza rolniczej nie jest łatwa. Z jednej strony brakuje środków finansowych, które zapewniłyby szybszy rozwój, z drugiej strony gminie brak jest odpowiedniej niezbędnej infrastruktury, która przyciągałaby inwestorów z zewnątrz, a także kadry wykwalifikowanych specjalistów.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 194 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. W większości są to firmy małe rodzinne, zatrudniające do 5 pracowników. Dzięki swej elastyczności odgrywają one i odgrywać będą dominującą rolę w gospodarce gminy. Żywość wielu z tych przedsiębiorstw jest krótki.. Dlatego jednoosobowe czy dwuosobowe firmy, które pozostają na rynku lokalnym wymagają odmiennego traktowania. Wszystko przemawia za tym, że ożywienie w gminie może nastąpić dzięki firmom powstającym z inicjatywy prywatnych osób, angażujących swój własny kapitał. Swoją działalność prywatne firmy koncentrują przede wszystkim na handlu, produkcji oraz usługach. Znaczny udział firm o handlowym profilu jest zrozumiały. Ta dziedzina jako pierwsza poddana została pełnej liberalizacji. Niezbyt wielkie były też koszty jej uruchomienia.

Tabela Nr 18

Stopień zaspokojenia potrzeb na instytucje, zakłady i punkty usługowe,
z których korzystają mieszkańcy gminy Michów

Lp	Wyszczególnienie	Wystarczający	Niewystarczający	Brak w gminie
1	Poczty	X		
2	Banki	X		
3	Szkoły	X		
4	Ośrodki zdrowia	X		
5	Apteki		X	
6	Biblioteki	X		
7	Domy Kultury		X	
8	Kościóły	X		
9	Telefony		X	
PUNKTY NAPRAWY				
10	Sprzętu RTV		X	
11	Instalacji elektrycznej		X	
12	Gospodarstwa domow.		X	
PUNKTY USŁUGOWE				
13	Budowlano-remontowe		X	
14	Kowalskie, ślusarskie		X	
15	Mechaniki pojazdowej		X	
16	Tartaczne	X		
17	Szewskie			X
18	Krawieckie			X
19	Fryzjerskie	X		
20	Weterynaryjne		X	
21	Wytw. mat. budow.		X	
22	Masarnie		X	
23	Piekarnie	X		

24	Przetwórstwo owoc-warz			X
25	Przetwórstwo mleka	X		
26	Inne przetwórstwa			X
27	Sklepy spożywcze	X		
28	Kioski z prasą	X		
29	Restauracje, bary		X	
30	Targowiska	X		
31	Stacje benzynowe		X	
32	Cmentarze		X	
PUNKTY SKUPU				
33	Mleka	X		
34	Żywca		X	
35	Zbóż			X
36	Ziemniaków			X

Wyposażenie gminy Michów w usługi dla mieszkańców jest zróżnicowane, co obrazuje powyższa tabela. W większości wsi występują usługi elementarne takie jak: sklepy, punkty sprzedaży drobnodetalicznej, zlewnie mleka. Posiadają one formy rozproszone, a swoim usytuowaniem nawiązują do osadnictwa i odbiorcy. Natomiast placówki usługowe, takie jak apteka, ośrodek zdrowia, szkoły, sklepy wielobranżowe zlokalizowane są głównie w Michowie. W ośrodku gminnym są zlokalizowane również usługi administracji publicznej /Urząd Gminy, Policja/ oraz administracji gospodarczej /Bank Spółdzielczy, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”/, a także straży pożarnej. Brakuje natomiast usługowych zakładów szewskich i krawieckich, sprzętu AGD i RTV, punktów skupu zbóż i ziemniaków, przetwórstwa warzyw.

9.1 ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Turystyka wiejska różni się pod wieloma względami od turystyki konwencjonalnej. Agroturystyka daje możliwość osiągnięcia dużego przychodu w gospodarstwach, również z działalności spoza rolnictwa. Przykładowo rosnące zainteresowanie społeczeństwa jeździectwem wywołuje zapotrzebowanie na utrzymanie koni wierzchowych. Mogłyby one być własnością zarówno mieszkańców gminy jak i sąsiednich miast, którzy za ich utrzymanie płaciliby uzgodnioną opłatę. Na tę formę wypoczynku gmina posiada duże możliwości, gdyż przez jej środek – od zachodu na wschód przebiega droga wojewódzka i strefa ochrony ekologicznej. Możliwość pobytu na terenie czystym ekologicznie o znacznych walorach krajobrazowych winna być dużą zachętą do tej formy wypoczynku.

Agroturystyka zakłada turystyczne zagospodarowanie istniejących już zasobów gminy, a więc:

- **Gospodarstwa rolne** – dającego możliwość zakwaterowania i wyżywienia turysty, ale też doświadczenia chłopskiego stylu życia, poznanie pracy na wsi, podstaw hodowli zwierząt i uprawy roślin, sposobów spędzania czasu wolnego, kultury ludowej
- **Wsi** – jako wspólnoty terytorialnej umożliwiającej obserwację i uczestnictwo w życiu wsi jako całości, w kulturze wiejskiej, uczestnictwo w obrzędach ludowych, korzystanie z sieci handlowo-usługowej
- **Gospodarzy** - jako głównego podmiotu życia wiejskiego; tu pojawia się szansa zapoznania z filozofią i sposobem myślenia mieszkańców gminy, a także z historią gminy i legendami z nimi związanymi

- **Środowiska przyrodniczo-kulturowego** – dostęp do czystego powietrza, wody, flory i fauny, możliwość korzystania z nie zagospodarowanej przestrzeni krajobrazowej.

Komplementarnym działaniem jest tworzenie sieci gospodarstw mogących przyjąć wczasowiczów na 1-2 tygodniowy letni lub zimowy wypoczynek lub krótszy sobotnio-niedzielny. Szeroki rozwój możliwości rekreacyjnych gminy wiąże się z opracowaniem strategicznego programu rozwoju agroturystyki w gminie.

Atrakcyjnym terenem jest Obszar Chronionego Krajobrazu Pradolina Wieprza. Występuje tu kompleks obszarów leśnych i duża powierzchnia stawów Lipniak z rzadko spotykaną roślinnością. Atrakcją dla zwiedzających te tereny jest możliwość zaobserwowania rzadko dziś spotykanych i chronionych zwierząt, zwłaszcza bobra i wydry.

10. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

10.1 SZKOLNICTWO I OŚWIATA

Na terenie gminy jest jedna szkoła średnia Liceum Ogólnokształcące w Michowie, do którego uczęszcza 358 uczniów, 2 gimnazja – 133 uczniów, 4 szkoły podstawowe – 716 uczniów. W szkołach zatrudnionych jest 104 nauczycieli pełnoetatowych. Na 10 zatrudnionych nauczycieli 8 posiada wykształcenie wyższe, 1 niepełne wyższe. W oświacie łącznie pracuje 152 osoby. Szkoły podstawowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Michów, Rudno, Katarzyn i Wypnicha. We wszystkich szkołach jest centralne ogrzewanie, bieżąca woda, kanalizacja bezodpływowa. W szkole w Rudnie w trakcie realizacji jest budowa sali gimnastycznej.

Szkoła w Michowie:

1. Stan techniczny budynków -
dobry
2. Wyposażenie w podstawowe pomoce naukowe i sprzęt -
dobre
3. Komputery - 29 szt
4. Języki obce j. angielski, j. niemiecki, j.
rosyjski

Szkoła w Rudnie:

1. Stan techniczny budynków -
dobry
2. Wyposażenie w podstawowe pomoce naukowe i sprzęt -
dobre
3. Komputery - 11
szt
4. Języki obce
j. angielski, j. rosyjski

Szkoła w Katarzynie

1. Stan techniczny budynków
zadowolający
2. Wyposażenie w podstawowe pomoce naukowe i sprzęt
3. Komputery - 2 szt
4. Języki obce
j. rosyjski

Szkoła w Wypnisze:

1. Stan techniczny budynków wymaga remontu
2. Wyposażenie w podstawowe pomoce naukowe i sprzęt - wymaga uzupełnienia
3. Komputery
brak
4. Języki obce j. rosyjski

Na terenie gminy istnieje 1 placówka wychowania przedszkolnego w Michowie, do której uczęszcza 70 dzieci. W szkołach poza Michowem zorganizowane są trzy oddziały przedszkolne, do których uczęszcza 56 dzieci 6-cioletnich. Dzieci do szkół dowożone są autobusami szkolnymi, blisko mieszkające dochodzą pieszo.

Aktualna sieć szkół na terenie gminy jest właściwa i w pełni zabezpiecza potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży.

10.2 OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA

Na terenie gminy znajdują się dwa Ośrodki Zdrowia: w Michowie i Rudnie. W Ośrodku Zdrowia w Michowie jest laboratorium, które wykonuje na miejscu badania podstawowe, a krew pobrana na badania chemiczne odwożona jest raz w tygodniu do Lubartowa.

Ze specjalistycznego sprzętu w Ośrodku w Michowie znajduje się aparat EKG. W Ośrodku Zdrowia w Michowie zatrudnionych jest dwóch lekarzy i cztery pielęgniarki, w Rudnie - 1 jeden lekarz i dwie pielęgniarki. Ogólnie na jednego lekarza zatrudnionego w gminie przypada ponad 2200 mieszkańców.

W Michowie znajduje się jedna apteka.

Funkcjonuje również Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje szeroko rozwiniętą pomoc społeczną dla osób i rodzin, które za pomocą własnych środków i własnym staraniem takiej pomocy nie mogą sobie zapewnić. Z opieki socjalnej korzysta 483 rodziny (1720 osób), zauważa się tendencję wzrostową.

Mieszkańcy gminy Michów w 1998 roku korzystali z następujących form opieki społecznej:

- Zasiłki stałe
- Zasiłki okresowe
- Zasiłki rodzinne
- Zasiłki pielęgnacyjne
- Zasiłki celowe
- Zasiłki socjalne

Stan zdrowotny społeczeństwa gminy Michów charakteryzuje m.in. średnia trwania życia mieszkańców oraz główne przyczyny umieralności. Średnie trwanie życia ludności zamieszkującej obszar gminy w 1998 roku, w przypadku mężczyzn 69.7 lat (w woj. lubelskim wskaźnik ten wynosił 67.8 lat, Polska 68.4 lata), w przypadku kobiet 77.5 lat (w woj. 77.3 lata, Polska 77 lat). Największe zagrożenie dla zdrowia i życia ludności gminy stanowią: miażdżyca – 25% zgonów, zawał mięśnia sercowego 20%, nowotwory 15%, wypadki 2%.

10.3 KULTURA, SPORT I OCHRONA ZABYTKÓW

Najprężniejszym ośrodkiem kulturalnym w gminie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Michowie i jej filia w Rudnie. Biblioteka posiada 23 522 woluminów. W ostatnim roku przybyło 680 nowych książek. Z biblioteki korzysta 1094 czytelników, w tym 546 osób to czytelnicy do lat 15. W 1999 roku wypożyczono łącznie 23850 książek. Biblioteka organizuje szereg imprez środowiskowych: konkursy literackie, wyświetlanie filmów na video, wystawy, wyjazdy do kina i teatru, wycieczki, imprezy artystyczne, spotkania, pokazy, ferie itd.

Drugim ośrodkiem kultury w gminie jest Towarzystwo Przyjaciół Michowa, które wydaje gazetę lokalną „Głos Michowa”, prowadzi odczyty, szkolenia, inicjuje i wspiera działalność ekologiczną, informacyjną, historyczną i kulturalną. Działa również ludowy zespół śpiewaczy „Jarzębinki” przy Kole Gospodyń Wiejskich w Trzcincu, który istnieje od 10 lat. Reprezentuje gminę na różnych uroczystościach w gminie, powiecie, województwie. Uczestniczy w przeglądach zespołów śpiewaczych.

W Michowie działa Gminny Klub Sportowy. GKS Michów prowadzi działalność sportową i turystyczno-rekreacyjną na terenie gminy. Organizowane są stałe systemy rozgrywek w piłkę nożną, piłkę siatkową i tenis stołowy. Dwie drużyny piłki nożnej

uczestniczą w rozgrywkach klasy „b”. Drużyna piłki siatkowej bierze udział w rozgrywkach ligi wojewódzkiej. Poza tym organizowane są indywidualne i drużynowe mistrzostwa gminy: w tenisie stołowym, w biegach przełajowych, turnieju w kometkę. Mieszkańcy gminy mogą brać udział w organizowanym corocznie festynie sportowo-rekreacyjnym. Młodzież uczestniczy także w imprezach wojewódzkich LZS-u oraz w wojewódzkim finale gminnego święta sportu i ogólnopolskim zlocie turystów LZS na lubelszczyźnie.

Na terenie gminy nie ma zabytków klasy najwyższej – ani też znaczących w skali regionu. Jest natomiast cały szereg zabytków i obiektów o walorach zabytkowych. Wszystkie te obiekty są umieszczone w Wytycznych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do miejscowego planu przestrzennego zagospodarowania gminy Michów.

Tabela Nr 19

Lp.	Miejscowość	Obiekty	
		Figurujące w rejestrze zabytków	Figurujące w ewidencji zabytków
1	Giżyce	Zamczysko średniowiecz.	Mogiła partyzanta BCH
2	Rudno	Zespół kościelny: kościół, dzwonnica-brama, ogrodzenie, zadrzewienie	Plebania, organistówka, kapliczka przydrożna, cmentarz
3	Michów		Układ urbanistyczny, zespół kościelny: kościół, ogrodzenie, brama-dzwonnica, plebania, organistówka, dom murowany, kaplica cmentarna, kapliczka przydrożna, lamus dworski, cmentarz żydowski
4	Wólka Michowska		Mogiła z II wojny światowej

Wśród zabytków Michowa na uwagę zasługują XIX wieczny eklektyczny kościół parafialny, kaplica cmentarna wzniesiona w I połowie XIX wieku oraz kapliczka przydrożna z tegoż okresu. Michów nie jest jedynym byłym miastem w gminie, prawa miejskie posiadała także od początków XVI wieku do 1820 r. Rawa. W miejscowości Rudno zachował się klasycystyczny kościół z końca XVIII wieku. We wsi Rudzienko znajduje się rzadki na lubelszczyźnie wiatrak „Kozłak”.

10.4 OCHRONA PRZECIWOŻAROWA

Pożar jest zdarzeniem losowym niszczącym cały dorobek życia ludzi oraz powodującym utratę zdrowia a nawet życia. Należy więc podejmować działania dla ochrony przeciwpożarowej.

Najbliższe jednostki zawodowej straży pożarnej – Państwowej Straży Pożarnej – znajdują się w Lubartowie. Od gminy są one oddalone o 30 km. Jednostki straży pożarnej w tak dużej odległości nie zabezpieczą mienia w gminie przed groźbą pożaru

Wobec powyższej argumentacji oraz dużej powierzchni gminy, niezbędny jest sprawnie działający system ochrony przeciwpożarowej, opartej o miejscową ochotniczą straż pożarną.

W gminie Michów działa 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, zrzeszającej 250 członków. Stan podstawowego wyposażenia technicznego przedstawia się następująco:

- Samochody bojowe ciężkie - 4
- Samochody bojowe lekkie - 3
- Motopompy - 14
- Piły spalinowe - 2

- Piła do betonu i stali - 1
- Agregat prądotwórczy - 1
- Odzież specjalna - 10

Okręgowa Straż Pożarna w Michowie jest włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, działa i współpracuje z Powiatową Strażą Pożarną w Lubartowie.

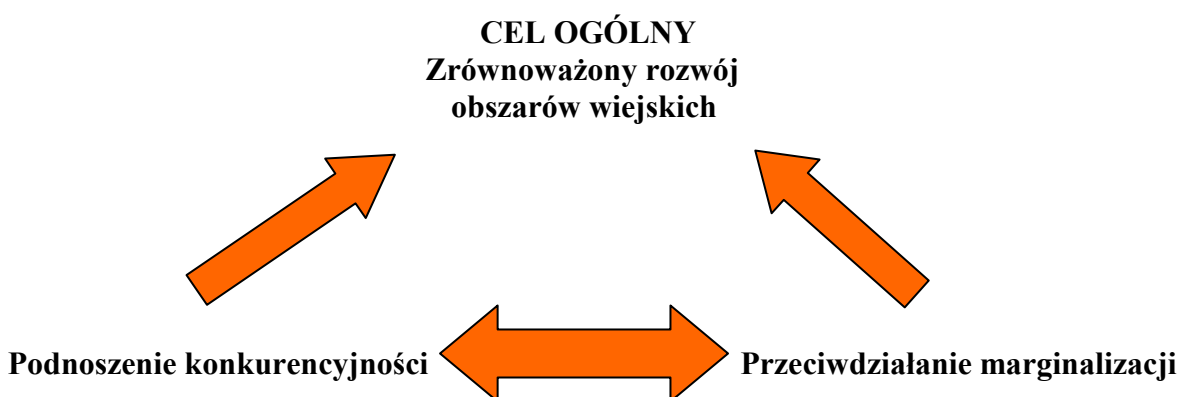
WIZJA ROZWOJU GMINY MICHÓW

Wizja rozwoju gminy opisuje przyszły pożądany stan , do osiągnięcia , którego dążyć będzie polityka rozwoju .

Celem ogólnym strategii rozwoju gminy MICHÓW jest:

**PRZYSPIESZENIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY MICHÓW
POPRAWA POZIOMU ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW**

Dla osiągnięcia *celu ogólnego* niezbędne jest *przeciwdziałanie marginalizacji* społeczeństwa przy równoczesnym *podnoszeniu konkurencyjności gminy* .



DEFINICJA ROZWOJU

Rozwój Gminy MICHÓW charakteryzować będzie występowanie łącznie następujących zjawisk:

1. Zdecydowanie poprawi się kondycja gospodarstw rolnych oraz zwiększać się będą dochody ludności;
2. Zmieni się struktura gospodarstw rolnych na korzyść gospodarstw wielkoobszarowych;
3. Zmniejszać się będzie bezrobocie i niekorzystna migracja na terenach wiejskich;
4. Nastąpi wzrost liczby i rozwój małych oraz średnich przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza takich, które dają miejsca pracy na wsi poza rolnictwem;
5. Promocja gminy przyniesie efekty w postaci pozyskania inwestorów;
6. Zachowane będą (w oparciu o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) prawidłowe proporcje pomiędzy terenami przeznaczonymi pod rozwój budownictwa a terenami przeznaczonymi pod inwestycje usługowo-przemysłowe;
7. Znacząco zwiększy się udział gminy w dochodach publicznych;
8. Zrealizowane zostaną inwestycje proekologiczne;
9. Kontynuowane będą inwestycje w zakresie uzbrojenia terenu gminy w infrastrukturę techniczną;
10. Zostanie nowocześniony i zmodernizowany układ komunikacyjny gminy;
11. Wykorzystane zostaną wszelkie możliwości pozyskania funduszy przez gminę – od nisko oprocentowanych kredytów, pożyczek oraz emisji obligacji komunalnych do funduszy pomocowych i strukturalnych Unii Europejskiej;
12. Rozwijać się będzie baza turystyczna, sportowa i kulturalna;

13. Zostaną stworzone warunki do rozwoju szkolnictwa, w tym szkolnictwa średniego i ustawicznego;
14. Rozwinie się współpraca gospodarcza i kulturalna z gminami partnerskimi;
15. Poprawiać się będzie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy;
16. Zwiększać się będzie udział kredytów inwestycyjnych w ogólnej puli kredytów zaciąganych przez ludność gminy;
17. Następować będzie poprawa stanu zdrowia ludności i poprawa dostępności do specjalistycznych usług medycznych na wysokim poziomie;
18. Utrzymywać się będzie dobry stan środowiska naturalnego;

Wszystkie powyższe działania znajdują potwierdzenie i są przenoszone na cele strategiczne

BILANS STRATEGICZNY GMINY MICHÓW

1. SILNE I SŁABE STRONY GMINY MICHÓW

Gmina Michów dysponuje wewnętrznym potencjałem umożliwiającym pobudzenie nowych impulsów rozwojowych. Analiza diagnozy prospektywnej wykazała, że do najważniejszych z nich należą:

- zasoby i walory przyrodnicze oraz bogate dziedzictwa kulturowe – podstawa tworzenia silnego sektora turystyczno – rekreacyjnego, który może się stać źródłem dodatkowych dochodów
- potencjał demograficzny, w tym dobrze rozwinięte szkolnictwo jako podstawa budowania konkurencyjności gminy i rozwoju przedsiębiorczości
- dobry stan środowiska naturalnego wpływający na jakość życia mieszkańców
- bliskość dużych aglomeracji, jakimi są Zamość i Tomaszów Lubelski

Obecna sytuacja gminy jest również źródłem wielu strukturalnych barier rozwojowych. Istotną barierą jest niski poziom wykształcenia ludności. Prawie 70% mieszkańców gminy zakończyło edukację na poziomie szkoły podstawowej.

Luki w infrastrukturze komunikacyjnej, telekomunikacyjnej i ochronie środowiska są przyczyną relatywnie niskiej konkurencyjności gminy w porównaniu z podobnymi jednostkami administracyjnymi o zbliżonym profilu społeczno – gospodarczym.

Trudności na rynku pracy wynikają z ukrytego bezrobocia na wsi i rozdrobnienia indywidualnych gospodarstw rolnych.

SILNE I SŁABE STRONY GMINY MICHÓW

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Mało zdegradowane gleby▪ Rozbudowane gminne wysypisko śmieci▪ W każdej miejscowości znajdują się kontenery na śmieci▪ Istnieje budżetowy Zakład Eksploatacji Wodociągów i Gospodarki Komunalnej▪ Funkcjonuje oczyszczalnia ścieków – na potrzeby gminy i sąsiednich gmin▪ Na terenie osady Michów istnieje sieć gazociągu średniego ciśnienia	<ul style="list-style-type: none">▪ Brak uprzemysłowienia wsi▪ Brak przetwórstwa rolnego – spożywczego▪ Brak miejsc pracy▪ Wysoki udział ludności rolniczej w strukturze zatrudnienia – 72%▪ Ok. 25% mieszkańców gminy korzysta z pomocy społecznej▪ Bezrobocie sięga 14%- bardzo duża grupa bezrobotnych w wieku produkcyjnym▪ Brak programu wykorzystania zasobów wodnych – stworzenia

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jest prawnie usankcjonowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” ▪ Rozszerza się zasięg biotopu ▪ W społeczności gminnej istnieje coraz większa świadomość ochrony środowiska ▪ W planie zagospodarowania przestrzennego gminy są zaznaczone granice rolno –leśne ▪ Stosunkowo zwarte powierzchnie leśne ▪ Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka ▪ Istnieje Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska ▪ W sąsiedztwie gminy istnieje dobrze rozwinięty rynek hurtowy owoców i warzyw ▪ Są gospodarstwa rybackie ▪ Wzrasta poziom środków finansowych na inwestycje ▪ Krótkie cykle inwestycyjne w zakresie budowy infrastruktury ▪ Planowana polityka inwestycyjna gminy ▪ Zasoby krystalicznie czystej wody (hydrofornia w Anielówce) ▪ Wysoki stopień zwodociągowania gminy (100%) ▪ Wysoki stopień telefonizacji ▪ Zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie bazy lokalowej i medycznej ▪ Dobry dostęp do placówek specjalistycznych ▪ Zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi jest mniejsze niż w dużych miastach ▪ Istnieją warunki do rozwoju prywatnej praktyki leczniczej ▪ Zabezpieczone potrzeby w zakresie medycyny szkolnej ▪ Istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ▪ Racjonalnie zorganizowana sieć szkół ▪ Na terenie gminy funkcjonuje 3 typy szkół: podstawowa, gimnazjum, 	<ul style="list-style-type: none"> zbiornika małej retencji na rzece Wieprz ▪ Niski stopień lesistości gminy (ok. 18%) ▪ Brak kanalizacji , nieobudowane szamba ▪ Bardzo duży odsetek powierzchni gminy jest eksploatowany przez rolnictwo ▪ Brak programów związanych z ochroną środowiska ▪ Niewielkie zróżnicowanie drzewostanów – dominacja lasów iglastych ▪ Zagrożenie powodziowe w północnej części gminy ▪ Położenie gminy na skraju powiatu ▪ Duża odległość od głównych ośrodków miejskich ▪ Słabe warunki glebowe ▪ Duże rozdrobnienie gospodarstw ▪ Niska wydajność produkcji roś. i zw. ▪ Niski stopień zmechanizowania gosp. rolnych Niskie kwalifikacje zawodowe rolników ▪ Brak polityki w zakresie wspierania przez gminę inwestycji prowadzonych z udziałem mieszkańców ▪ Małe zaangażowanie mieszkańców gminy w inwestycje ▪ Brak klarowności w reformie służby zdrowia ▪ Niski poziom finansowania służby zdrowia ▪ Niedostateczna sieć aptek na terenie gminy ▪ Zły stan dróg ▪ Brak sieci gazowych na wsi ▪ słaby stan techniczny sieci energetycznej ▪ Zły system finansowania oświaty – niedoinwestowanie ▪ Wyeksploatowany tabor samochodowy dowożący dzieci do szkoły ▪ Duże odległości dowozu dzieci do szkół
---	--

<p>średnia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykształcona kadra ▪ Dwie pracownie komputerowe z dostępem do internetu ▪ Dzieci dowożone są do szkół autobusami szkolnymi ▪ Wychowanie przedszkolne zabezpiecza potrzeby gminy ▪ Dobre połączenie komunikacyjne z najbliższymi miastami ▪ Przedstawiciel gminy uczestniczy w tworzeniu strategii rozwoju powiatu ▪ Gmina jest zorganizowana zgodnie z wymogami ustrojowo- formalnymi ▪ Duża aktywność radnych ▪ Mała ilość skarg mieszkańców na działalność gminy ▪ Skomputeryzowany wewnętrzny system informacji gminy ▪ Pełnienie dyżurów przez Przewodniczącego Rady Gminy ▪ Istnieją warunki do rozwoju agroturystyki ▪ Transport ciężarowy zabezpiecza potrzeby mieszkańców ▪ Istnieją główne partie polityczne wchodzące w skład układu parlamentarnego ▪ Istnieją organizacje o charakterze ogólnopolskim : GLKS , ZMW, PZW ▪ Kultywowane tradycje regionalne- zespół ludowy „Jarzębinki” ▪ Funkcjonuje Towarzystwo Przyjaciół Michowa ▪ Opracowany harmonogram imprez o charakterze kulturalno – sportowym ▪ Udział placówek oświatowych i biblioteki w organizowaniu imprez kulturalnych ▪ Całodobowy Komisariat Policji w Michowie ▪ Zaangażowanie gminy w dofinansowanie działalności policji ▪ Wystarczająca sieć OSP Michó ▪ Dobry stan wyposażenia jednostek strażackich ▪ Współdziałanie komisariatu placówkami oświatowymi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niewystarczające zabezpieczenie szkół w naukę języków obcych ▪ Zbyt mała promocja gminy w zakresie pozyskiwania inwestorów z zewnątrz ▪ Brak współpracy z sąsiednimi gminami ▪ Niewystarczający przepływ informacji na zewnątrz – brak biuletynu gminnego ▪ W strukturze organizacyjnej urzędu brak jest stanowisk ds. geodezji ▪ Mała liczba zabytków i pamiątek wpływa na mniejszą atrakcyjność turystyczną gminy ▪ Brak Gminnego Ośrodka Kultury , Izby Pamięci ▪ Brak szerokiej reprezentacji organizacji młodzieżowych ▪ Brak stowarzyszeń i instytucji wspierających przedsiębiorczość ▪ Brak organizacji zwalczających patologie społeczne ▪ Brak uchwały Rady Gminy w sprawie zastosowania ulg dla inwestorów ▪ Brak programu rozwoju gospodarczego ▪ Brak konkretnych działań promocyjnych mających na celu pozyskiwanie inwestorów ▪ Zdecydowana większość mieszkańców zajmuje się rolnictwem ▪ Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy ▪ Niskie dochody mieszkańców gminy ▪ Stosunkowo niski udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem (ok. 27%) ▪ Zdecydowana większość wydatków gminy przeznaczona jest na bieżące wydatki , a zbyt małe zaangażowanie na politykę proinwestycyjną ▪ Subwencje oświatowe nie zabezpieczają nawet plac nauczycieli
---	---

2. SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY MICHÓW

W otoczeniu gminy występują korzystne czynniki zewnętrzne , ich odpowiednie wykorzystanie będzie sprzyjać przyspieszeniu rozwoju gminy .

Położenie geograficzne gminy wzmocnione większą dostępnością do drogi krajowej , otwiera gminę na szeroka współpracę z Ukrainą , stanowiącą szansę dla rozwoju handlu i współpracy gospodarczej .

Szansą gminy jest poprawa infrastruktury technicznej . Przełamię to jedną z podstawowych barier rozwoju zwiększając atrakcyjność inwestycyjną gminy .

Inną szansą szczególnie wobec ograniczonych krajowych i wojewódzkich środków budżetowych , jest zwiększona dostępność gminy do funduszy zagranicznych . W analizie sytuacji zewnętrznej należy uwzględnić czynniki ograniczające i hamujące rozwój gminy.

Zagrożeniem zewnętrznym rozwoju gminy jest słabe zainteresowanie inwestorów tak lokalnych jak i ogólnokrajowych .

Innym zagrożeniem jest dalsza polaryzacja rozwoju państwa , jak i brak polityki w dziedzinie równoważenia rozwoju kraju , w tym brak rządowego programu polityki regionalnej dla wschodnich województw , w których dystans pod względem rozwoju, poziomu i warunków życia może w dalszym ciągu powiększać się w stosunku do pozostałych regionów kraju . Brakuje również wyraźnej polityki sektorowej o implikacjach regionalnych , szczególnie wobec rolnictwa i obszarów wiejskich .

SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY MICHÓW

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Stworzenie programu przedsiębiorczości w gminie▪ stworzenie programu agroturystycznego▪ Opracowanie systemu ulg preferencyjnych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy▪ Gazyfikacja gminy▪ Modernizacja kotłowni w przedszkolu , szkole , urzędzie gminy▪ Budowa zbiornika retencyjnego w dolinie rzeki Wieprz▪ Programy pomocowe i dotacje na ochronę środowiska▪ Możliwość wykorzystania lasów w agroturystyce▪ Tendencja do zalesiania słabych jakościowo gleb	<ul style="list-style-type: none">▪ Środki finansowe przeznaczone na rzecz pomocy społecznej są niewystarczające▪ Zmniejsza się dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych▪ Gmina położona jest w strefie zagrożenia ekologicznego (Zakłady Azotowe w Puławach)▪ Brak ustawowego uregulowania zgodnie z wymogami Unii Europejskiej , w zakresie gospodarki leśnej▪ Brak instrumentów zwiększających dochodowość rolników▪ Niedostateczne wsparcie finansowe na rozwój rolnictwa i poza rolniczych gałęzi produkcji▪ Procesy integracyjne z UE mogą

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stopniowo poprawia się zdrowotność lasów ▪ Możliwość rozwoju agroturystyki ▪ Możliwość stworzenia większych obszarów uprawy warzyw i owoców ▪ Rozwój rolnictwa ekologicznego ▪ Rozwój grup producenckich ▪ Istnieją korzystne warunki dla restrukturyzacji gospodarstw rolnych ▪ Możliwość wykorzystania programu pomocowego SAPARD dla potrzeb rozwoju rolnictwa w gminie ▪ Stworzenie programu rozwoju gminy Michów ▪ Możliwość udostępnienia gruntów pod nowe inwestycje ▪ Opracowanie i wdrożenie strategii ▪ Istniejąca infrastruktura techniczna umożliwia rozwój drobnego przemysłu ▪ Rozbudowa hali sportowej – promocja kultury fizycznej jako najtańszej formy profilaktyki , rozwój bazy sportowej ▪ Możliwość utworzenia silnego , wielofunkcyjnego centrum edukacyjnego na bazie istniejących szkół ▪ Możliwość współpracy z sąsiednimi gminami w celu podejmowania wspólnych inicjatyw ▪ Promocja gminy poprzez uczestnictwo w różnych imprezach kulturalnych , sportowych itp. ▪ Stworzenie strony internetowej oraz promocyjnej w telewizji ▪ Możliwość stworzenia kompleksowej spójnej i nowoczesnej polityki informacyjnej władz gminy ▪ Opracowanie programu wdrożenia mechanizmów wspierających powstawanie organizacji pozarządowych ▪ Stworzenie programu promocji gminy szansą na pozyskanie inwestorów ▪ Pokłady glinki ceramicznej , torfu i kruszywa piaskowego stwarzają 	<p>negatywnie wpływać na środowisko rolnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak konkretnego zintegrowanego programu dla rolnictwa ▪ Spadek dochodów mieszkańców nie stwarza warunków do inwestowania ▪ Problemy rozwoju infrastruktury nie są w należyтым stopniu dostrzegane przez władze wojewódzkie ▪ Zwiększający się odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ▪ Zmniejszające się subwencje oświatowe ▪ Dekapitalizacja majątku trwałego ▪ Spadek liczby uczniów – niż demograficzny ▪ Dalsza likwidacja szkół ▪ Wśród lokalnej społeczności nie ma świadomości potrzeby funkcjonowania organizacji pozarządowych ▪ Brak programu rozwoju przedsiębiorczości i promocji w gminie ▪ Brak zachęt systemowych dla inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych ▪ Zmniejszające się środki finansowe z budżetu państwa na OPS
--	---

<p>warunki rozwoju gminy</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Istnienie terenów , które mogą być przeznaczone pod przyszłe inwestycje▪ Opracowanie gminnego programu rozwoju kultury w gminie▪ Zorganizowanie Gminnego Ośrodka Kultury▪ Wzrost bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne prowadzone przez gminne placówki oświatowe i Komisariat Policji▪ Zachęcanie lokalnych i ponadgminnych partnerów do podejmowania wspólnych inwestycji	
--	--

Arkusz analizy SWOT

Temat: RYNEK PRACY I ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

Silne strony	Słabe strony
<p>1. W gminie funkcjonuje Liceum Ogólnokształcące, w którym kształcą się młodzież z okolicznych gmin</p>	<p>1. Brak uprzemysłowienia wsi, nie ma firm zajmujących się przetwórstwem rolnospożywczym</p> <p>2. Brak miejsc pracy</p> <p>3. Wysoki udział ludności rolniczej w strukturze zatrudnienia – 72%</p> <p>4. Ok. 25% mieszkańców gminy korzysta z pomocy społecznej</p> <p>5. Bezrobocie sięga 14% - bardzo duża grupa bezrobotnych w wieku produkcyjnym (89%)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1. Stworzenie programu przedsiębiorczości w gminie</p> <p>2. Stworzenie programu agroturystycznego</p> <p>3. Opracowanie systemu ulg preferencyjnych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy</p>	<p>1. Środki finansowe przeznaczone na rzecz pomocy społecznej są niewystarczające</p> <p>2. Spada dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych</p>

Arkusz analizy SWOT

Temat: ŚRODOWISKO NATURALNE

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosunkowo mało zdegradowane gleby 2. Rozbudowane gminne wysypisko śmieci 3. W każdej miejscowości znajdują się kontenery na śmieci 4. Istnieje Zakład Eksploatacji Wodociągów i Gospodarki Komunalnej 5. Funkcjonuje oczyszczalnia ścieków – na potrzeby gminy i sąsiednich gmin 6. Na terenie osady Michów istnieje sieć gazociągu średniego ciśnienia 7. Jest prawnie usankcjonowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” 8. Rozszerza się zasięg biotopu 9. W społeczności gminnej istnieje coraz większa świadomość ochrony środowiska 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak programu wykorzystania zasobów wodnych – stworzenia zbiornika małej retencji na rzece Wieprz 2. Niewielki % lesistości gminy 3. Brak kanalizacji, nieobudowane szamba 4. Bardzo duży odsetek gminy jest eksploatowany przez rolnictwo 5. Brak programów związanych z ochroną środowiska
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Gazyfikacja gminy 2. Modernizacja kotłowni w przedszkolu, szkole, urzędzie gminy 3. Budowa zbiornika retencyjnego w dolinie rzeki Wieprz 4. Programy pomocowe i dotacje na ochronę środowiska 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina położona jest w strefie zagrożenia ekologicznego (Zakłady Azotowe w Puławach)

Arkusz analizy SWOT

Temat: OŚWIATA W GMINIE

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Racjonalnie zorganizowana sieć szkół2. Na terenie gminy funkcjonuje trzy typy szkół: podstawowa, gimnazjum, średnia3. Wykształcona kadra4. Dwie pracownie komputerowe z dostępem do internetu5. Wychowanie przedszkolne zabezpiecza potrzeby gminy6. Dzieci dowożone są do szkół autobusami szkolnymi	<ol style="list-style-type: none">1. Zły system finansowania oświaty - niedoinwestowanie2. Wyeksploatowany tabor samochodowy dowożący dzieci do szkół3. Duże odległości dowozu dzieci do szkół4. Niewystarczające zabezpieczenie szkół w naukę języków obcych
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Rozbudowa hali sportowej – promocja kultury fizycznej jako najtańszej formy profilaktyki, rozwój bazy sportowej2. Możliwość utworzenia silnego wielofunkcyjnego centrum edukacyjnego na bazie istniejących szkół	<ol style="list-style-type: none">1. Zmniejszające się subwencje oświatowe2. Dekapitalizacja majątku trwałego3. Niż demograficzny – spadek liczby uczniów4. Dalsza likwidacja szkół

Arkusz analizy SWOT

Temat: POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Dobre połączenia komunikacyjne z najbliższymi miastami (Lublin, Puławy Lubartów)2. Przedstawiciel gminy uczestniczy w tworzeniu strategii rozwoju powiatu.	<ol style="list-style-type: none">1. Zbyt mała promocja gminy w zakresie pozyskiwania inwestorów z zewnątrz2. Brak współpracy z sąsiednimi gminami
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Możliwość współpracy z sąsiednimi gminami w celu podejmowania wspólnych inicjatyw2. Promocja gminy poprzez uczestnictwo w różnych imprezach kulturalnych, sportowych itp.3. Stworzenie strony internetowej oraz strony promocyjnej w telewizji	

Arkusz analizy SWOT

Temat: ORGANIZACJA GMINY

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina jest zorganizowana zgodnie z wymogami ustrojowo-formalnymi 2. Istnieje zadaniowy podział kompetencji pomiędzy poszczególnymi komórkami gminy 3. Funkcjonują jednostki pomocnicze: przedszkole, szkoły, biblioteka, zakład komunalny 4. Duża aktywność radnych 5. Mała ilość skarg mieszkańców na działalność gminy 6. Skomputeryzowany wewnętrzny system informacji gminy 7. Pełnienie dyżurów przez Przewodniczącego Rady Gminy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczający przepływ informacji na zewnątrz –brak biuletynu gminnego 2. W strukturze organizacyjnej urzędu brak jest stanowisk ds. geodezji i promocji gminy
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość stworzenia kompleksowej, spójnej i nowoczesnej polityki informacyjnej władz gminy 	

Arkusz analizy SWOT

Temat: HISTORIA I OCHRONA ZABYTKÓW

Silne strony	Słabe strony
	<ol style="list-style-type: none">1. Mała liczba zabytków i pamiątek wpływa na mniejszą atrakcyjność turystyczną gminy2. Brak Ośrodka Kultury, Izby Pamięci
Szanse	Zagrożenia

Arkusz analizy SWOT

Temat: GEOGRAFIA

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 809 (Lublin-Krasienin-Przytoczno)2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”	<ol style="list-style-type: none">1. Zagrożenie powodziowe w północnej części gminy (zatapianie łąk)2. Położenie gminy na skraju powiatu3. Duża odległość od głównych ośrodków miejskich
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Rozwój agroturystyki: utworzenie szlaków turystycznych i rowerowych	<ol style="list-style-type: none">1. Położenie gminy w strefie zagrożenia ekologicznego (Zakłady Azotowe w Puławach)

Arkusz analizy SWOT

Temat: LEŚNICTWO

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. W planie zagospodarowania przestrzennego gminy są zaznaczone granice rolno-leśne2. Stosunkowo zwarte powierzchnie leśne3. Kompleksy leśne mają wpływ na wzrost atrakcyjności potencjalnych gospodarstw agroturystycznych	<ol style="list-style-type: none">1. Niski stopień lesistości gminy (18%)2. Dominacja lasów iglastych – niewielkie zróżnicowanie drzewostanów
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Możliwość wykorzystania lasów w agroturystyce2. Tendencja do zalesiania słabych jakościowo gleb3. Stopniowo poprawia się zdrowotność lasów	<ol style="list-style-type: none">1. Brak ustawowego uregulowania – zgodnie z wymogami Unii Europejskiej – w zakresie gospodarki leśnej

Arkusz analizy SWOT

Temat: ROLNICTWO

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosunkowo słabo zdegradowane środowisko przyrodnicze tworzy warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego 2. Na terenie gminy istnieje Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska 3. W sąsiedztwie gminy istnieje dobrze rozwinięty rynek hurtowy owoców i warzyw 4. Zasoby wód stwarzają dogodne warunki do rozwoju gospodarstw rybackich 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe warunki glebowe 2. Duże rozdrobnienie gospodarstw (średnio 2.5ha) 3. Niska wydajność produkcji roślinnej i zwierzęcej 4. Niski stopień zmechanizowania gospodarstw rolnych 5. Niskie kwalifikacje zawodowe rolników 6. Brak przetwórstwa rolno-spożywczego 7. Ponad 75 % powierzchni stanowią gospodarstwa rolne
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość stworzenia większych obszarów uprawy warzyw i owoców 2. Rozwój rolnictwa ekologicznego (zdrowa żywność) 3. Rozwój grup producenckich 4. Istnieją korzystne warunki dla restrukturyzacji gospodarstw rolnych 5. Możliwość wykorzystania programu pomocowego SAPARD dla potrzeb rozwoju rolnictwa w gminie 6. Stworzenie programu wielofunkcyjnego rozwoju gminy Michów 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak instrumentów zwiększających dochodowość rolników 2. Niedostateczne wsparcie finansowe na rozwój rolnictwa i poza rolniczych gałęzi produkcji 3. Procesy integracyjne z UE mogą negatywnie wpływać na środowisko rolnicze 4. Brak konkretnego zintegrowanego programu dla rolnictwa

Arkusz analizy SWOT

Temat: INWESTYCJE GMINY

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost poziomu środków finansowych na inwestycje2. Krótkie cykle inwestycyjne w zakresie budowy infrastruktury3. Planowa polityka inwestycyjna gminy4. Zasoby krystalicznie czystej wody (hydrofornia Anielówka)	<ol style="list-style-type: none">1. Brak polityki w zakresie wspierania przez gminę inwestycji prowadzonych z udziałem mieszkańców2. Małe zaangażowanie mieszkańców gminy w inwestycje
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Możliwość udostępnienia gruntów pod nowe inwestycje2. Opracowanie i wdrożenie strategii3. Istniejąca infrastruktura techniczna umożliwia rozwój drobnego przemysłu4. Rozwój agroturystyki	<ol style="list-style-type: none">1. Spadek dochodów mieszkańców nie stwarza warunków do inwestowania

Arkusz analizy SWOT

Temat: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka2. Wysoki stopień zwodociągowania gminy (ok. 80%)3. Wysoki stopień telefonizacji4. Oczyszczalnia ścieków	<ol style="list-style-type: none">1. Zły stan dróg2. Brak sieci gazowych na wsi3. Brak kanalizacji4. Słaby stan techniczny sieci energetycznej
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Na rozwój infrastruktury jest dość dużo środków finansowych	<ol style="list-style-type: none">1. Problemy rozwoju infrastruktury nie są w należyтым stopniu dostrzegane przez władze wojewódzkie

Arkusz analizy SWOT

Temat: OCHRONA ZDROWIA

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie bazy lokalowej i medycznej2. Zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi jest mniejsze niż w dużych aglomeracjach miejskich3. Dobry dostęp do placówek specjalistycznych4. Istnieją warunki do rozwoju prywatnej praktyki leczniczej5. Zabezpieczone potrzeby w zakresie medycyny szkolnej6. Istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej7. Powszechna dostępność mieszkańców gminy do zdrowej, czystej wody	<ol style="list-style-type: none">1. Brak klarowności w reformie służby zdrowia2. Niski poziom finansowania służby zdrowia3. Niedostateczna sieć aptek na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
	<ol style="list-style-type: none">1. Zwiększający się odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej

Arkusz analizy SWOT

Temat: POLITYKA GOSPODARCZA

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Z roku na rok wzrastają wydatki budżetowe w gminie na inwestycje 2. Istnieje budżetowy Zakład Eksploatacji Wodociągów i Gospodarki Komunalnej 3. Istnieją warunki do rozwoju agroturystyki 4. Transport ciężarowy zabezpiecza potrzeby mieszkańców 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak Uchwały Rady Gminy w sprawie zastosowania ulg dla inwestorów 2. Brak programu rozwoju gospodarczego 3. Brak konkretnych działań promocyjnych mających na celu pozyskiwanie inwestorów 4. Brak instytucji wspierających przedsiębiorczość 5. Zdecydowana większość mieszkańców zajmuje się rolnictwem 6. Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy 7. Niskie dochody mieszkańców gminy ograniczają popyt konsumpcyjny
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie programu promocji gminy szansą na pozyskanie inwestorów 2. Pokłady gliny ceramicznej, torfu i kruszywa piaskowego stwarzają warunki rozwoju gminy 3. Istnienie terenów, które mogą być przeznaczone pod przyszłe inwestycje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak programu rozwoju przedsiębiorczości i promocji w gminie 2. Brak zachęt systemowych dla inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych

Arkusz analizy SWOT

Temat: ORGANIZACJE I INSTYTUCJE

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnieją główne partie polityczne wchodzące w skład układu parlamentarnego 2. Istnieją organizacje o charakterze ogólnopolskim: Gminny Ludowy Klub Sportowy, Związek Młodzieży Wiejskiej, Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Polski Związek Wędkarski 3. W gminie działają stowarzyszenia o charakterze: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Związkowym (ZNP, Solidarność) ▪ Kulturalnym – Towarzystwo Przyjaciół Michowa 4. Gmina ma charakter jednorodności wyznaniowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak szerokiej reprezentacji organizacji młodzieżowych 2. Brak stowarzyszeń wspierających przedsiębiorczość 3. Brak organizacji zwalczających patologie społeczne
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie programu wdrożenia mechanizmów wspierających powstawanie organizacji pozarządowych w gminie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wśród lokalnej społeczności nie ma świadomości potrzeby funkcjonowania organizacji pozarządowych

Arkusz analizy SWOT

Temat: ŚRODOWISKO KULTUROWE

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Kultywowane tradycje regionalne – zespół ludowy „Jarzębinki”2. Funkcjonowanie Towarzystwa Przyjaciół Michowa3. Istnieje GLKS4. Opracowany harmonogram imprez o charakterze kulturalno-sportowym5. Udział placówek oświatowych i biblioteki w organizowaniu imprez kulturalnych	<ol style="list-style-type: none">1. Brak Gminnego Ośrodka Kultury, Izby Pamięci
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Opracowanie gminnego programu rozwoju kultury w gminie2. Zorganizowanie Gminnego Ośrodka Kultury	

Arkusz analizy SWOT

Temat: STAN BEZPIECZEŃSTWA

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Całodobowy Komisariat Policji w Michowie2. Zaangażowanie gminy w dofinansowanie działalności policji3. Wystarczająca sieć OSP Michów4. Dobry stan techniczny wyposażenia jednostek strażackich5. Współdziałanie komisariatu z placówkami oświatowymi	<ol style="list-style-type: none">1. Północna część gminy jest zagrożona klęską powodzi
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost bezpieczeństwa publicznego poprzez działania profilaktyczne prowadzone przez gminne placówki oświatowe i Komisariat Policji	

Arkusz analizy SWOT

Temat: BUDŻET GMINY

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Nieznaczny wzrost środków na inwestycje w ciągu ostatnich lat	<ol style="list-style-type: none">1. Stosunkowo niski udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem (ok. 27 %)2. Zdecydowana większość wydatków gminy przeznaczona jest na bieżące potrzeby, a zbyt małe zaangażowanie na politykę proinwestycyjną3. Subwencje oświatowe nie zabezpieczają nawet płac nauczycieli
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Zachęcanie lokalnych i ponadgminnych partnerów do podejmowania wspólnych inwestycji2. Możliwość pozyskiwania środków pomocowych UE	<ol style="list-style-type: none">1. Zmniejszające się środki finansowe z budżetu państwa na OSP

PODSTAWY STRATEGII ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

A) Cele strategiczne		Metody strategiczne do realizacji celów strategicznych	B) Zadania	Elementy wizji strategicznej
C) Główne	D) Cząstkowe			
<p>1. Rozwój przedsiębiorczości wzrost rangi i atrakcyjności Gminy</p>	<p>1.1 Zmniejszenie bezrobocia, 1.2 Większy niż średnio w powiecie wzrost średnich dochodów mieszkańców, 1.3 Wzrost miejsc pracy poza rolnictwem, 1.4 Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy i rozwój agroturystyki. 1.5 Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa historyczno – kulturowego 1.6 Rozwój i aktywizacja organizacji społecznych i innych organizacji pozarządowych</p>	<p>1. Stymulowanie konkurencji podmiotów gospodarczych 2. Współpraca gmin z inwestorami 3. Preferowanie rozwoju większych i silnych ekonomicznie gospodarstw rolnych 4. Promocja turystyki i agroturystyki 5. Rozwój rolnictwa ekologicznego oraz upraw specjalistycznych 6. Umocnienie roli instytucji i obiektów usługowych o znaczeniu gminnym 7. Współpraca władz gminy z organizacjami pozarządowymi oraz zlecenie przez gminę części zadań takim organizacjom . 8. Promocja gminy i aktualnych imprez odbywających się na jej terenie</p>	<p>1. Podjęcie działalności w celu poprawy kondycji istniejących zakładów pracy 2. Opracowanie kompleksowego, wieloletniego programu inwestycyjnego 3. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju organizacji pozarządowych w gminie 4. Utworzenie w gminie Centrum Informacji Doradztwa i Promocji Gospodarczej Gminy 5. Opracowanie programu zagospodarowania odpadów 6. Opracowanie programu Funduszu wzajemnych gwarancji</p>	<p>1. Co najmniej trzykrotnie do 2006 r. wzrost liczby osób przyjeżdżających rocznie do gminy w stosunku do 1999 r. 2. Aktywnie działające organizacje sportowe, kulturalne, gospodarcze, polityczne 3. Stopa bezrobocia w 2006 r. nie większa niż 9% 4. Średnie dochody mieszkańców gminy w 2006 r. zrównają się do średniej krajowej</p>

<p>2. Rozwój obszarów wiejskich</p>	<p>2.1 Poprawa poziomu wiedzy fachowej z zakresu nowoczesnego rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie grup producenckich <p>2.2 Poprawa efektywności gospodarowania gospodarstw rolnych</p> <p>2.3 Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem</p>	<p>1. Kreowanie form aktywności pozarolniczej</p> <p>2. Rozwój proekologicznego systemu produkcji</p> <p>3. Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych</p>	<p>1. Opracowanie programu restrukturyzacji gospodarstw rolnych w gminie</p> <p>2. Opracowanie programu powstawania grup producenckich</p>
<p>3. Rozwój kapitału ludzkiego</p>	<p>3.1 Przyrost nowych zasobów mieszkańców</p> <p>3.2 Spadek liczby przestępstw i wykroczeń</p> <p>3.3 Zmniejszenie liczby rodzin i osób dotkniętych alkoholizmem i cierpiących z powodu patologii społecznych</p> <p>3.4 Poprawa funkcjonowania publicznej służby zdrowia, opieki społecznej i systemu ubezpieczeń</p>	<p>1. Tworzenie warunków do rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>2. Wzmocnienie działań prewencyjno – kontrolnych</p> <p>3. Współpraca policji ze szkołami</p> <p>4. Poprawa jakości i usług medycznych</p> <p>5. Lepsze wykorzystanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych</p>	<p>1. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju działalności w zakresie turystyki, agroturystyki, rekreacji, oświaty i kultury.</p> <p>5. W 2006 r. przestępczość w gminie wykazywać będzie tendencje spadkową</p>

<p>4. Rozwój infrastruktury</p>	<p>4.1 Poprawa funkcjonowania i rozwoju infrastruktury technicznej</p> <p>4.2 Przyjazny dla interesantów Urząd Gminy</p> <p>4.3 Sprawny system komunikacji i dobry standard dróg</p> <p>4.4 Radykalna poprawa w zakresie oczyszczania ścieków</p>	<p>1. Proefektywna gospodarka finansowa gminy</p> <p>2. Aktywna polityka gospodarowania mieniem komunalnym gminy</p> <p>3. Wzrost inwestycji infrastrukturalnych i drogowych</p>	<p>1. Opracowanie programu modernizacji dróg</p> <p>2. Opracowanie programu budowy i organizacji sieci wodno – kanalizacyjnej</p>	<p>1. W 2006 r. będą uzbrojone tereny pod budownictwo usługowe oraz handlowe</p> <p>2. Dobra jakość dróg gminnych</p> <p>3. Utrzymujący się dobry stan środowiska naturalnego .</p>
<p>5. Rozwój oświaty , kultury turystyki i rekreacji</p>	<p>5.1 Nowoczesne i dobrze wyposażone placówki oświatowe</p> <p>5.2 Powstanie bazy turystycznej – sportowej</p> <p>5.3 Dalszy rozwój masowych imprez sportowo- rekreacyjnych i kulturalnych</p>	<p>1. Dostosowanie programów nauczania do zmieniającego się zapotrzebowania i rosnących wymogów jakościowych</p> <p>2. Poszerzenie zakresu języków obcych</p> <p>3. Wspieranie animatorów kultury , twórców ludowych ludowych i społeczników</p> <p>4. Popieranie przez gminę organizacji i stowarzyszeń kulturalnych i sportowych</p>	<p>1. Opracowanie programu budowy i rozbudowy obiektów sportowych , oświaty i kultury</p> <p>2. Opracowanie i wdrożenie metod wspierania organizacji kulturowych i sportowych na terenie gminy</p> <p>3. Opracowanie programu udoskonalenia księgozbioru</p> <p>4. Opracowanie Programu Zagospodarowania Turystyczno – Rekreacyjnego Gminy</p> <p>5. Opracowanie programu rozwoju agroturystyki w gminie</p>	<p>1. Wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym i średnim</p>

PODSTAWY STRATEGII ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY MICHÓW

Rozdział niniejszy zawiera tekst Uchwały Rady Gminy w Michowie z dnia 12 kwietnia 2000 r. w sprawie przyjęcia i realizacji „Podstaw strategii rozwoju gospodarczego Gminy Michów”

(Uchwała Nr XVII/109/2000) wraz z jej uzasadnieniem.

Autorzy strategii prezentują w części tej wyniki prac nad strategią rozwoju Gminy Michów, a w szczególności:

- Definicje rozwoju gminy;
- Cele strategiczne (główne i częściowe)
- Zbiorcza i częściowa analiza SWOT

Wszystkie wymienione wyżej elementy stanowią integralną część uchwały przyjmującej podstawy strategii , do której zostały załączone jako załączniki .

UCHWAŁA NR XVII/109/2000 RADY GMINY MICHÓW z dnia 12 kwietnia 2000 r.

w sprawie przyjęcia i realizacji „Podstaw strategii rozwoju gospodarczego Gminy Michów”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 1996 r. Nr 13 poz. 74 z póź. zm.) Rada Gminy uchwała co następuje:

§1

1. Za rozwój gospodarczy Gminy Michów przyjmuje się występowanie łącznie zjawisk wymienionych w definicji rozwoju stanowiącej załącznik nr.1 do niniejszej uchwały.
2. Jako podstawę wyboru celów i metod strategicznych przyjmuje się zbiorcze i częściowe wyniki analizy SWOT dokonanej po zebraniu informacji dotyczącej gminy i jej otoczenia, zawarte w załączniku nr.2 do niniejszej uchwały.
3. Przyjmuje się podstawy strategii rozwoju gospodarczego Gminy Michów zawarte w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały.

§2

1. W oparciu o podstawy strategii rozwoju gospodarczego Gminy Michów, o których mowa w paragrafie 1 ust. 3 przyjmuje się do opracowania następujących programów strategicznych:
 - program restrukturyzacji gospodarstw rolnych w gminie Michów
 - program „Agro – przedsiębiorczość wiejska”
 - program budowy i modernizacji sieci kanalizacyjno - wodociągowej w Gminie Michów
 - program zagospodarowania odpadów „Eko-skład”
 - program funduszy wzajemnych gwarancji
 - program powstawania i funkcjonowania grup producenckich
 - program zagospodarowania turystyczno - rekreacyjnego w Gminie Michów
 - program realizacji i modernizacji dróg w gminie Michów
 - program udoskonalenia księgozbioru bibliotecznego
 - program rozwoju agroturystyki w gminie Michów

Na opracowanie w/ w programów wyznacza się termin2000r.

§3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy w Michowie

§4

1. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy

Bogdan Szewczyk

UZASADNIENIE PODJĘCIA UCHWAŁY

Wszechstronny i trwały rozwój nastąpi w tempie szybszym od większości gmin województwa lubelskiego, gdy wykorzystamy wszystkie dostępne zasoby i możliwości; sprzyjając wzrostowi zamożności gminy oraz poprawie warunków życia, bezpieczeństwu i osiągnięciu dobrobytu przez jej mieszkańców, chroniąc i pomnażając majątek gminy oraz jej walory, a także zasoby historyczno-kulturowe oraz ekologiczne; tworząc dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości i usług; dążąc do rozwoju i poprawy funkcjonowania infrastruktury technicznej; zmierzając do przekształcenia Michowa i terenów wiejskich gminy w atrakcyjny obszar otwarty na wyzwania XXI wieku.

Realizacja tych ambitnych zamiarów związana jest między innymi z wygraniami konkurencji z innymi gminami, także pragnącymi się rozwijać szybciej niż otoczenie, a z drugiej strony z wykorzystaniem wszelkich możliwości, jakie może przynieść ogólna koniunktura gospodarcza i jakie mogą dać regionalne lub wojewódzkie programy albo strategie. Związana jest także z wykorzystaniem możliwości współpracy z sąsiednimi gminami i innymi partnerami w sprawach, w których tylko wspólny wysiłek może przynieść korzyści lub korzyści te powiększyć.

Aby zatem móc rozwijać się w tempie szybszym niż otoczenie, nie wystarczy dziś tylko działać racjonalnie, trzeba posiadać dalekosiężny plan. Takim planem jest dziś strategia rozwoju gminy oparta na wszechstronnej analizie zjawisk i warunków występujących na terenie gminy i w jej otoczeniu. Strategia stanowiąca odpowiedź na szereg potrzeb i problemów lokalnych, wykorzystująca możliwości przyspieszenia rozwoju siłami lokalnymi oraz wykorzystująca szanse, jakie gmina sama posiada lub szanse, jakie mogą wynikać ze zmian występujących na szerszych rynkach. Dlatego posiadanie strategii rozwoju gospodarczego stało się ostatnio wśród gmin Lubelszczyzny tak popularne.

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem o charakterze programu gospodarczego, którego uchwalenie – jak wszystkich programów gospodarczych gminy – należy do wyłącznej kompetencji rady gminy, co świadczy o zasadniczym systemowym znaczeniu tego dokumentu. Jednakże strategia rozwoju gospodarczego gminy jest programem szczególnym, można powiedzieć, że programem ważniejszym od innych, ponieważ zmusza do zapoznania się z całokształtem życia gminy (także z tymi dziedzinami, na które samorząd terytorialny posiada wpływ ograniczony) pozwala spojrzeć na inne programy gminne kompleksowo (także pozwala je zweryfikować), porządkuje wiele spraw i pozwala znacznie lepiej zarządzać gminą, gdyż wszelkie działania przyporządkowuje określonym celom i zadaniom.

Te najważniejsze strategiczne cele, metody i zadania powinny wynikać z dokładnego rozpoznania potrzeb i preferencji mieszkańców gminy i dlatego wybierać się je powinno na podstawie kryteriów wartości odzwierciedlających to, co myśli i czuje większość członków wspólnoty samorządowej.

Proponowana uchwała stanowi wynik kilkumiesięcznych prac obejmujących:

1. zbieranie informacji o gminie i jej otoczeniu (obejmujące prawie wszystkie sfery życia)
2. próbę rozpoznania specyficznych potrzeb i kondycji firm lokalnych poprzez zebranie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu „Koniunktura gmin”

3. zewnętrzną i wewnętrzną analizę SWOT (przeprowadzane równolegle przez dwa zespoły – zespół powołany w gminie do prac nad strategią i zespół specjalistów Fundacji Inicjatywy Społeczno-Ekonomicznych)
4. analizę końcową wykorzystującą wyniki w/w analiz
5. opracowanie definicji rozwoju gospodarczego gminy
6. dyskusje na temat możliwości rozwoju oraz na temat celów i metod strategicznych

Prace te prowadzone były przez powołane zespoły składające się z przedstawicieli wielu środowisk (w tym radnych, członków Zarządu, urzędników samorządowych i państwowych, przedstawicieli lokalnych firm i organizacji) przy współdziałaniu specjalistów z Centrum Integracji Obszarów Wiejskich i Unią Europejską. Doprowadziły do osiągnięcia pewnego konsensusu w sprawie najważniejszych celów i metod strategicznych oraz najważniejszych zadań, jakie należy wykonać, aby przyspieszyć rozwój Gminy. Wynikiem tej zgody było także określenie zestawu trzech programów strategicznych, jakie mają być opracowane w ramach dalszych prac nad strategią. Prace te bowiem nie kończą się na podjęciu niniejszej uchwały. Uchwała ta jest jednak niezbędna, gdyż bez niej nie można byłoby prowadzić dalszych prac.

Aby można je było prowadzić trzeba najpierw określić strategiczne cele i metody, wyznaczyć wynikające z nich zadania, określić pewną wizję rzeczywistości jaka powstanie za kilka lat w wyniku realizacji tej a nie innej strategii. Z tych celów, zadań i metod wynika potrzeba opracowania takich a nie innych programów oraz konieczność opracowania ich w określony sposób, czyli sposób wynikający z trwałych założeń. Jest więc oczywiste, że strategiczne cele, metody i zadania nie mogą się wciąż zmieniać i dlatego muszą być określone w uchwale Rady Gminy, a podjęcie takiej uchwały daje możliwość prowadzenia dalszych prac. Dlatego niniejsza uchwała zawierając propozycję celów i metod strategicznych umożliwia przystąpienie do dalszych prac nad strategią rozwoju gospodarczego Gminy i z tego względu jej podjęcie jest niezbędnym warunkiem ukończenia całej strategii.

Zaproponowane w uchwale podstawy strategii, stanowiąc efekt wcześniejszych prac i analiz, w maksymalnym stopniu odpowiadają na rozpoznane w wyniku tych prac lokalne potrzeby i w maksymalnym stopniu wykorzystują możliwości gminy (tak organizacyjne, jak i gospodarcze oraz społeczne) zarówno w tych dziedzinach, których rozwój już wcześniej postrzegany był przez lokalną społeczność jako warunek niezbędny dla zapewnienia przyszłej pomyślności (związanych z poprawą kondycji i inwestycjami gmin oraz branż funkcjonujących na lokalnym rynku) jak i w takich, które nie były dotychczas w gminie rozwijane albo stanowiły margines lokalnej gospodarki.

Jak wspomniano wcześniej podjęcie takiej uchwały należy do wyłącznej kompetencji Rady Gminy i nie może ona być zastąpiona np. uchwałą Zarządu Gminy, co także stanowi powód skierowania uchwały pod obrady Rady Gminy.

Najważniejszym jednak powodem, dla którego uchwała winna być podjęta jest konieczność intensyfikacji działań na rzecz dobrobytu i lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców, do czego służy właśnie strategia rozwoju gospodarczego gminy, bez której zaprzepaszczone mogą być szanse na rozwój, jakie Gmina Michów dziś powiada. Szanse te bowiem będą się zmniejszać, jeśli inne gminy, w kilku ważnych z punktu widzenia wzrostu gospodarczego dziedzinach, będą rozwijały się szybciej.

PROGRAMY STRATEGICZNE (REALIZACYJNE)

WPROWADZENIE

Zatwierdzona przez Radę Gminy strategia rozwoju (a zwłaszcza chodzi tu o przyjęte cele strategiczne rozwoju gminy) staje się podstawą do opracowania i stałego modyfikowania szczegółowych planów operacyjnych i projektów realizacyjnych. Na ich podstawie władze samorządowe prowadzą zarówno ogólną politykę rozwoju gminy, jak też i polityki szczegółowe w odniesieniu do poszczególnych sfer życia społeczno-gospodarczego gminy.

Trzeba jednak mieć świadomość, że planowanie strategiczne jest czynnością o wielomiesięcznym cyklu tworzenia planów oraz skomplikowanej strukturze funkcji i potrzeb społecznych, które bardzo często są do siebie konkurencyjne. Komplikacje rosną wraz z wielkością i złożonością organizmu gminnego. Z tego też względu proces planowania strategicznego i realizacji strategii jest – co zrozumiałe – rozbudowany i sformalizowany oraz stosunkowo mało podatny na dokonywanie szybkich modyfikacji w programach realizacyjnych, wynikających z nagłych i trudnych do przewidzenia zmian tak wewnątrz gminy jak i w jej zewnętrznym otoczeniu.

Mimo to, władze samorządowe muszą – realizując stale zadania zgodne z długofalowymi celami strategicznymi rozwoju gminy – wykazywać się dużą elastycznością i umiejętnie korzystać z nadarzających się okazji, dynamizować rozwój gospodarczy i poprawiać standard życia mieszkańców gminy. Istotne jest zwłaszcza sterowanie tym rozwojem w taki sposób by należycie wykorzystywać i stymulować powstawanie w swojej gminie korzyści lokalizacyjnych, oraz możliwie najlepiej je wykorzystywać dla wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki.

Trzeba tu zaznaczyć, że w gospodarce rynkowej władze gminy nie mogą poprzestać na dbaniu o kulturę, oświatę, sport czy w ogóle możliwie najlepsze warunki życia mieszkańców. Gminy muszą przecież konkurować ze sobą w celu przyciągnięcia kapitału na swój teren (a ten kapitał z kolei przyczyni się do poprawy standardu życia). Kapitał przyplynie jednak do tej gminy, która będzie atrakcyjniejsza dla określonego rodzaju działalności gospodarczej, ale też dobrze wyposażona w infrastrukturę, zadbane, czyste, bezpieczna i gwarantująca dobre warunki życia i pracy swoich mieszkańców. Zachodzi tu więc swego rodzaju sprzężenie zwrotne.

Jak wynika z powyższych wywodów, sprawą ogromnie ważną jest właściwy wybór strategicznych programów realizacyjnych, gdyż od tego zależy czy skromne środki budżetowe, które zostaną na te cele przeznaczone, przyniosą oczekiwane korzyści. Nie można oczywiście wybierać do realizacji w pierwszej kolejności jedynie projektów charakteryzujących się najwyższą efektywnością ekonomiczną, a zapominać o niezaspokojonych potrzebach społecznych. Mając świadomość różnych preferencji społecznych staramy się preferować takie rozwiązania, które angażują większe środki zewnętrzne niż kwoty wydatkowane przez budżet gminy, albo też wydatnie podnoszą atrakcyjność gminy dla inwestorów zewnętrznych i miejscowych.

PROGRAM RESTRUKTURYZACJI WSI I GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE MICHÓW

Opis programu i jego cele

Zdecydowana większość rolników w gminie Michów stwierdza, że we współczesnej Polsce nie wystarczy wysiać i zebrać, lecz należy to, co się zebrało sprzedać, aby zapewnić swojej rodzinie godziwe życie. A sprzedać jest coraz trudniej. To powoduje, że życie na wsi staje się coraz trudniejsze, a wielu rodzinom zagląda w oczy niedostatek.

Na ten niepokojący obraz wsi nakłada się perspektywa włączenia Polski w struktury Unii Europejskiej. Spora grupa polityków rozkładając ręce twierdzi, że jedyny ratunek dla wsi to opór przeciwko integracji z Unią Europejską. Tymczasem zagrożenie tkwi jednak nie w Unii Europejskiej, lecz w przestarzałych koncepcjach, które panują w naszej polityce rolnej.

Program restrukturyzacji wsi i rolnictwa opierać się musi na następujących założeniach:

1. Choć w gospodarce rynkowej główny ciężar inwestycyjny i decyzje rozwojowe spoczywają na samodzielnych podmiotach gospodarczych (w rolnictwie – na gospodarstwach rolnych), odpowiedzialność za restrukturyzację wsi i rolnictwa musi ponieść **państwo** – państwo uruchamia zespół instrumentów adresowanych do poszczególnych podmiotów gospodarczych, dysponuje środkami finansowymi na realizację programów restrukturyzacyjnych, ustala kryteria i warunki pomocy i interwencji.
2. Program restrukturyzacji musi być zgodny z rokowaniami z Unią Europejską, oznaczającymi włączenie rolnictwa w system Jednolitego Rynku i rozwój wsi zgodnie z regionalną polityką strukturalną UE. Oznacza to, że Polska ma obowiązek przygotować:
 - rejestr gospodarstw rolnych (konieczność zdefiniowania kryterium gospodarstwa rolnego; stopień powiązań z rynkiem; włączenie w system stosunków finansowych takich jak: podatki, VAT, rachunkowość rolna, ubezpieczenia; licencja uprawniająca do prowadzenia gospodarstwa);
 - rejestr ludności rolniczej (kto jest rolnikiem, kryteria uprawniające do korzystania z interwencyjnej pomocy na rozwój);
 - rejestr zwierząt gospodarskich (każda sztuka musi być ewidencjonowana w systemie komputerowym, podobnie obrót stadem).
3. Polityka restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa musi być polityką wspierającą rozwój obszarów wiejskich, a zwłaszcza z następującymi rządowymi programami:
 - łagodzenia bezrobocia i przygotowania ludności wiejskiej na rynki pracy;
 - rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, umożliwiających odchodzenie od rolnictwa;
 - rozwój różnych form kształcenia, oświaty, doradztwa rolniczego i socjalno-bytowego dla wsi;
 - rozwój infrastruktury dającej zachętę do inwestowania;
 - rozwój systemu instytucji obsługujących wieś i rolnictwo;
 - przestrzennego zagospodarowania i rozwoju regionalnego;
 - ochrony środowiska;
 - rozwoju samorządności i samodzielności władz lokalnych (decentralizacja decyzyjna i gospodarki finansami publicznymi zgodnie z zasadą subsydiarności)

Realizacja programu

Program może być realizowany pod warunkiem, że Polski Rząd przyjmie w formie ustawowej przedstawione powyżej założenia do programu. Aby skutecznie realizować program, władze samorządowe gminy i rolnicy muszą dokładnie wiedzieć (i to właśnie zdecydować musi rząd):

- jakie są uprawnienia (nie przywileje) a jakie obowiązki gospodarstw rozwojowych;
- jakie są formy wspierania preferencyjnego poszczególnych kierunków produkcji rolnej, szczegółowe warunki udzielania pomocy kredytowej, (np. kredyty na wybrane kierunki produkcji, skup interwencyjny, regulacje cenowe); jaka jest pomoc na modernizację gospodarstwa;
- jakie są formy preferencyjnego wspierania odchodzenia od rolnictwa;
- jaka jest pomoc państwa na doradztwo rolnicze, podnoszenie kwalifikacji rolników, na przeszkolenie i odejście do innego zawodu, na prowadzenie ksiąg rachunkowości rolnej, opracowywanie planów i programów małych przedsiębiorstw gospodarczych itp.;
- jakie obowiązki na gospodarstwo rolne nakłada przynależność do kategorii gospodarstw rozwojowych (prawo do korzystania z pomocy interwencyjnej na rozwój) co do konieczności zawierania umów na zbycie produktów rolnych, tworzenia grup producenckich, zastrzonych rygorów jakościowych, prowadzenia rachunkowości rolnej, odprowadzania podatków (także dochodowego), płacenia składek ubezpieczeniowych, odliczania VAT, itp.;
- z jakimi instytucjami gospodarstwo rolne musi mieć kontakt, jakie instytucje mogą mu służyć pomocą, a względem jakich ma obowiązki;
- kto ma prawo i na jakich warunkach do korzystania z pomocy socjalnej.(pomoc socjalna powinna być ograniczona do tych przypadków, w których ludzie nie mogą już być aktywni zawodowo);
- jakie są warunki i zachęty do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę i przekazywania gospodarstw następcom (powinny być bardzo atrakcyjne aby przyspieszyć przemiany strukturalne);

Mając powyższe na uwadze program zakłada:

- powołanie zespołu kierującego, składającego się z dwóch koordynatorów (w skład zespołu wchodziłoby przedstawiciele organizacji zawodowych rolników, sołtysów, banku regionalnego, rolników i inni odpowiednio dobrani do zakresu działalności przedsiębiorcy)

Zadaniem głównego koordynatora będzie:

- rekrutacja lokalnych liderów do pracy w realizacji założonych zadań;
- monitoring poczynań rządu w sprawie restrukturyzacji rolnictwa i dostosowania jego do struktur i wymogów Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej;
- koordynacja prac pozostałych członków zespołu kierującego;
- przeprowadzenie badań na temat koniunktury w gospodarstwach rolnych gminy Michów (ankieta w załączeniu) i przeprowadzenie analiz dotyczących problemów gospodarstw rolnych;

- na podstawie wyników wyżej wymienionych badań i analiz po uwzględnieniu rządowych priorytetów w rozwoju rolnictwa zorganizowanie zespołów roboczych, które podjęłyby działania na rzecz konkretnych przemian w rolnictwie gminy.

Zadania koordynatora przygotowującego rolników do strukturalnych zmian w rolnictwie

- wykorzystując kryteria określone przez rząd należy stworzyć kategorie gospodarstw rolnych rozwojowych i gospodarstw socjalnych, z rolnictwem przydomowym.
- wytypowanie grupy osób chcących i mogących podjąć działalność gospodarczą w innej niż rolnictwo dziedzinie;
- wytypowanie grupy rolników chcących i mogących podjąć ekologiczną produkcję płodów rolnych;
- wytypowanie grupy rolników chcących podjąć specjalistyczną produkcję rolną (warzywnictwo, zielarstwo, sadownictwo, uprawy przemysłowe itd.)
- przeszkolenie każdej grupy ludzi w trakcie którego sprecyzowane zostaną ich zainteresowania;
- zorganizowanie takich warunków, aby ich start był ułatwiony (doradztwo, obsługa biurowa, podatkowa itp.);

Przewidywane korzyści ekonomiczne i społeczne

Efektom działań programu będzie wyrwanie części mieszkańców wsi z marazmu i niewiary we własne siły, podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez pożądaną produkcję rolnej, a tym samym przychodów.

Program restrukturyzacji gospodarstw rolnych sprzyjać będzie realizacji podstawowego celu zawartego w Strategii Rozwoju Gminy Michów jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców.

Uwarunkowania zewnętrzne realizacji programu

Warunkiem rozpoczęcia realizacji programu jest przyjęcie przez rząd kompleksowych rozwiązań związanych z restrukturyzacją wsi i rolnictwa. Niezbędna jest również integracja wielu środowisk w ramach tego programu.

Zagrożenia dla realizacji programu

Barierą przy realizacji tego programu może być finansowe wsparcie, choć podstawą będzie praca bez wynagrodzenia (w ramach podstawowej działalności członków zespołu) Realizacja tego programu powinna trwać co najmniej kilkanaście lat.

BADANIE KONIUNKTURY W ROLNICTWIE

ANKIETA GOSPODARSTWA ROLNEGO

Nr	Treść pytania	Stan obecny	Prognoza
I	Sytuacja finansowa gospodarstwa	Były w lipcu 2000	Będą w październiku 2000
		w porównaniu	
		Styczeń 2000	Lipiec 2000
1	Przychody pieniężne	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie było	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie będzie miało
2	Oszczędności (złotówkowe, walutowe itp.)	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie ma	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie będzie miało
3	Zadłużenie	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie ma	1. większe 2. takie same 3. mniejsze 4. nie będzie miało
II	Zakupy bieżące	Kupił Pan(i) wiosną 2000 w porównaniu z wiosną 1999	
4	Nawozy mineralne	1. więcej	2. tyle samo
5	Pasze	3. mniej	4. nic nie kupiło
6	Środki ochrony roślin	1. więcej	2. tyle samo
		3. mniej	4. nic nie kupiło
III	Inwestycje	Podjął Pan(i) lub zamierza podjąć	
7	Maszyny i urządzenia	1. tak	2. nie
8	Budowle (domy mieszkalne, budynki gospodarcze, szklarnie itd.)	1. tak	2. nie
IV	Kredyty		
9	Czy dostępne są kredyty preferencyjne	1. tak	2. nie
10	Czy zamierza Pan(i) starać się o kredyty	1. tak	2. nie
11	Czy wziął Pan (i) kredyt:	preferencyjny	1. tak
		rynkowy	2. nie
		1. tak	2. nie
V	Ocena perspektyw gospodarstwa		
12	Rodzina patrzy w przyszłość swego gospodarstwa rolnego	1. z ufnością	2. z obawą
			3. ze strachem
VI	Zjednoczenie z Unią Europejską		
13	Będzie dla polskich rolników	1. korzystne	2. Obojętne
			3. niekorzystne
14	Jeśli wyraża Pan(i) obawy, to czym one są podyktowane	1. napływ tańszej żywności z Unii Europejskiej 2. zwiększone wymagania dotyczące jakości produktu 3. trudności ze zbytem wyprodukowanych w gospodarstwie produktów 4. obniżenie własnych dochodów 5. inne, nie wymienione	

**ZAKREŚL ODPOWIEDNIĄ LICZBĘ
PODAJ ŻĄDANĄ INFORMACJĘ**

1	Powiat: (podaj nazwę)	
2	Podaj wielkość użytków rolnych w gospodarstwie w ha:	
3	Kierownik gospodarstwa ma lat:	<ol style="list-style-type: none">1. do 302. 31 – 453. 46 – 604. 61 i więcej
4	Kierownik gospodarstwa ma wykształcenie:	<ol style="list-style-type: none">1. niepełne podstawowe2. podstawowe lub zasadnicze zawodowe3. średnie lub pomaturalne zawodowe4. wyższe

BARDZO CHCIELIBYŚMY PRZEKONAĆ WAS, SZANOWNI ROLNICY, ŻE WYPEŁNIANIE NINIEJSZYCH ANKIET ODBYWA SIĘ W WASZYM WŁASNYM INTERESIE. TRZEBA WIĘC PRZEMÓC ZNIECHĘCENIE I BRAĆ UDZIAŁ W BADANIACH, NAJLEPIEJ Z CENTRUM INTEGRACJI OBSZARÓW WIEJSKICH Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

PROGRAM POWSTAWANIA I FUNKCJONOWANIA GRUP PRODUCENCKICH

Opis programu i jego cele

Na przestrzeni ostatnich kilku lat coraz bardziej nasila się proces powstawania grup producenckich, których główną ideą jest wspólne gospodarowanie w celu zwiększenia i poprawy jakości produkcji, wspólnej jej promocji i sprzedaży oraz zdobywanie i przetwarzanie informacji rynkowych dla lepszego funkcjonowania na rynku produktów rolniczych. Takie gospodarowanie daje szansę tym rolnikom, którzy posiadają gospodarstwa średniej wielkości i samodzielnie nie byłoby w stanie sprostać wymaganiom wolnego rynku, a tym samym dostosować się do wymogów Unii Europejskiej. Grupa producencka powstaje w wyniku dobrowolnej decyzji każdego rolnika, który chce być jej członkiem i przyjąć na siebie z tego tytułu odpowiednie prawa i obowiązki. Prawa związane z korzyściami wynikającymi z prowadzenia wspólnej działalności polegają m.in. na:

- uzyskiwaniu wyższych cen za sprzedane produkty i płaceniu niższych cen za nabywane środki produkcji, dzięki zwiększeniu siły przetargowej na rynku;
- ułatwieniu dostępu do informacji rynkowej i naukowej;
- otwarciu drogi do zewnętrznych źródeł finansowych (kredyty, gwarancje, zaliczki, wreszcie – bezpośrednie wsparcie w ramach programu SAPARD;)
- wspólnym inwestowaniu w urządzenia obsługujące zbyt, czy wspólnym przetwarzaniu surowca;

Celem utworzenia grup producentów jest zachęcanie rolników do podejmowania inicjatyw w poszukiwaniu najlepszych warunków zbytu, wytwarzania produktów o wysokiej jakości i uzyskanie ceny wyższej niż przeciętna, wspólne użytkowanie maszyn i urządzeń będących w ich posiadaniu. Organizacja grup ułatwi zdobycie nowych rynków zbytu, uściśli powiązania pomiędzy producentami a odbiorcami (przemysł rolno-spożywczy);

U podstaw wszystkich decyzji o tworzeniu grup producentów leży realizacja następujących celów:

- dokonywanie wspólnych transakcji sprzedaży, wg. obowiązujących na rynku standardów;
- tworzenie grup kooperacyjnych o charakterze komplementarnym, przyjmując na siebie różne ogniwa procesu technologicznego;
- prowadzenia wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych, przekraczających możliwości pojedynczego producenta;
- prowadzenia wspólnego zaopatrzenia w środki obrotowe do bieżącej produkcji rolnej;
- organizacja działalności zespołowej w zakresie przechowalnictwa;
- organizacja działalności w zakresie usług na rzecz gospodarstw rolnych;
- tworzenie kanałów marketingowych zintegrowanych z przedsiębiorstwami przetwórstwa rolno-spożywczego;
- połączenie wszystkich wymienionych celów działania w jednej formie organizacyjnej;

Realizacja programu

Tworzenie organizacji zespołowych z udziałem rolników indywidualnych jest zadaniem nie łatwym. Przyczyn napotykanych trudności jest bardzo wiele. Wynikają one w głównej mierze z nie zawsze zrozumiałej postawy rolników i ich wielkiego indywidualizmu oraz z przyczyn leżących w trudnej interpretacji przepisów prawa. Organizacja tworzenia działalności grupy producenckiej powinna przebiegać w kilku etapach.

ETAP I - obejmować powinien organizację szkolenia uzasadniającego potrzebę łączenia interesów producentów rolnych określonej branży w danym rejonie, ukazującego wszystkie wady aktualnego stanu rzeczy, ogólną sytuację ekonomiczną rolników w warunkach gospodarki rynkowej przy aktualnej strukturze agrarnej w gminie i województwie oraz potencjalne korzyści wynikające z działania zespołowego. W tym celu należy zaprosić specjalistów z ODR-u, którzy przedstawią konkretne wyliczenia, dokumentujące finansowe korzyści wynikające z dokonywania wspólnych transakcji sprzedaży produktów, wspólnego zaopatrzenia w środki obrotowe do produkcji rolnej, obniżenia kosztów transportu itp.

Powodzenie pierwszego spotkania oraz efektywność mierzona liczbą osób deklarujących przystąpienie do grupy producenckiej zależą będzie w dużym stopniu od wiarygodności wykładowcy, siły argumentów ekonomicznych, jak i stosunku wykładowcy do zgromadzonych osób. Jeżeli jest to tylko możliwe należy zapraszać do tego typu szkoleń autorytety rzeczywiste lub formalne, mające pewne doświadczenie krajowe lub zagraniczne w zakresie tej problematyki. W żadnym przypadku nie należy stosować najmniejszej formy przymusu lub groźby z uwagi na przykre doświadczenia z przeszłości niektórych osób, a w szczególności starszych rolników. Kończąc pierwsze spotkanie należy zadeklarować daleko idącą pomoc w tworzeniu organizacji grupowej, pozostawiając określony czas na przemyślenie problemu oraz podjęcie określonej decyzji.

ETAP II – rozpoczynamy od kolejnego zebrania osób deklarujących przystąpienie do działania zespołowego. Tematyka takiego spotkania powinna być podporządkowana omówieniu i ustaleniu konkretnego celu działania grupy, wybraniu lidera grupy oraz osób bezpośrednio wspierających jego działania. W trakcie tego spotkania należy zapoznać się ze szczegółowymi oczekiwaniami potencjalnych członków grupy, ich pozycją w środowisku, potencjałem produkcyjnym, możliwościami rozwoju, kierunku produkcji itp. Najlepszym rozwiązaniem byłoby przygotowanie na to spotkanie ankiet pozwalających na zebranie szczegółowych danych, które dotyczyć powinny:

- wielkości gospodarstw z wyszczególnieniem formy własności gruntów, ich klasyfikacji itp.;
- posiadanych zasobów środków trwałych do produkcji z rozbiciem na maszyny, ciągniki, urządzenia oraz budynki produkcyjne;
- struktury produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem kierunku mającego odegrać dominującą rolę we współpracy zespołowej producentów, osiągniętych plonów, stosowanych odmian, ras, itp.;
- wielkości sprzedaży deklarowanej aktualnie, spożycia wewnętrznego;
- sposobów i miejsc zbywania produktów, warunków zbywania itp.;
- sposobów zaopatrzenia w obrotowe środki produkcji do produkcji rolnej, w tym nawozy, środki ochrony roślin, mieszanki paszowe, koncentraty, materiał siewny, hodowlany, sadzonki, drzewka itp.

Zebrane dane stanowią mogą podstawowe źródło analizy do sporządzenia szczegółowego planu działania, określonego biznes planem przedsięwzięcia zespołowego. Zadanie związane ze stworzeniem biznes planu spadnie w dużej mierze na inicjującą całe przedsięwzięcie służbę specjalistyczną Urzędu Gminy oraz włączoną w proces tworzenia grupę inicjatywną z udziałem lidera grupy producentów. Ponieważ spodziewać się należy, że celem tworzonych grup będzie realizacja wspólnej sprzedaży należy dodatkowo opracować plan marketingowy dla wybranej grupy produktów.

Po opracowaniu szczegółowych założeń planu przedsięwzięcia z rozpisaniem funkcji na poszczególnych członków grupy oraz planu marketingowego przystąpić należy do kolejnego etapu organizacji.

ETAP III – obejmuje przedstawienie potencjalnym członkom grupy opracowanego planu przedsięwzięcia wraz z planem marketingowym, przyjętymi strategiami rozwoju oraz planowanymi efektami ekonomicznymi, będącymi wynikiem działania grupowego. Po przedyskutowaniu i zaakceptowaniu przedłożonej propozycji należy dokonać wyboru formy prawnej planowanego przedsięwzięcia. Po zaakceptowaniu formy prawnej następuje ostatni etap organizacji przedsięwzięcia, a mianowicie postępowanie rejestracyjne.

ETAP IV – jest etapem kończącym działanie organizacyjne. Polega on na uruchomieniu postępowania formalnego związanego z rejestracją grupy producentów. Z uwagi na różne wymagania stawiane w procesie rejestrowym nie można jednym opisem ukazać sposobu postępowania. Innej formy wymaga spółka cywilna, a innej formy spółka kapitałowa. Swoją specyfikę posiada również rejestracja typu stowarzyszenie. Na tym etapie wskazane jest wykorzystanie konsultacji prawnej lub gotowych wzorców umów lub statutów regulujących działanie poszczególnych form.

KRYTERIA WYBORU FORMY PRAWNEJ

Przy dokonywaniu wyboru formy prawnej dla realizacji działalności zespołu producentów należy uwzględnić następujące elementy:

- cel działania, zakres i skalę planowanego przedsięwzięcia;
- możliwości finansowe potencjalnych członków grupy;
- sytuację prawną potencjalnych grup w przypadku wyboru określonej formy organizacyjnej, w tym przede wszystkim w stosunku do przepisów o ubezpieczeniu społecznym;
- ocenić pozycję członków grupy w stosunku do przepisów podatkowych;
- ocenić możliwości zatrudnienia osób z zewnątrz do prowadzenia danej działalności;
- ustalić stopień akceptacji dla określonych form prawnych w grupie osób deklarujących przystąpienie do zespołu producenckiego;
- koszty tworzenia przedsięwzięcia powinny być ograniczone do minimum, za wyjątkiem przypadków deklarowania od początku chęci utworzenia podmiotu o charakterze spółki kapitałowej;
- członkostwo w organizacji nie powinno wywoływać zmiany stosunku rolnika do przepisów podatkowych (opłata podatku dochodowego);

- przynależność do grupy producentów nie powinna zmieniać wysokości świadczeń ponoszonych z tytułu ubezpieczeń społecznych (zamiana KRUS na ZUS);

Kierując się przyjętymi kryteriami wyboru formy prawnej dla prowadzenia działalności zespołowej w rolnictwie rozważania na ten temat ograniczyć należy do następujących rodzajów podmiotów:

- **stowarzyszeń producentów**
- **spółdzielni producentów**
- **spółek kapitałowych, w tym przede wszystkim spółek z ograniczoną odpowiedzialnością**

PRZEWIDYWANE KORZYŚCI EKONOMICZNE

- możliwość tworzenia większych partii produktów przeznaczonych na sprzedaż w określonym standardzie jakościowym, mających na celu wynegocjowanie wyższej ceny zbytu produktów lub pozyskanie odbiorcy w warunkach podaży przewyższającej popyt rynkowy;
- wyeliminowanie do minimum pośredników handlowych, a tym samym możliwość podniesienia dochodowości gospodarstw z uzyskanej marży pośredniej;
- obniżenie kosztów jednostkowych dystrybucji produktów poza lokalną sieć sprzedaży;
- możliwość włączenia się w prowadzone transakcje giełdowe;
- możliwość wykupienia boksów handlowych na hurtowym rynku owoców i warzyw w Elizówce;
- zdolność do tworzenia własnej sieci odbiorców dla produktów konfekcjonowanych;
- możliwość wspólnego sfinansowania wysoko specjalistycznej edukacji w zakresie produkcji gwarantującej podniesienie poziomu konkurencyjności własnych produktów;
- pozyskanie lepszej informacji rynkowej o możliwościach zbytu, wymaganiach klientów itp.;
- przyjęcie hurtowego zaopatrzenia w środki produkcji z możliwością negocjowania cen, terminów płatności i warunków dostaw;
- możliwość wspólnego inwestowania w maszyny i urządzenia specjalistyczne do produkcji, sortowania i konfekcjonowania produktów;
- możliwość zabezpieczenia prawnego dokonywanych transakcji oraz wykorzystania obsługi prawnej w działalności poszczególnych członków grupy;
- wspólna wymiana doświadczeń i współpraca partnerska pomiędzy producentami, eliminująca prymitywną formę konkurencji cenowej między sąsiadami;
- możliwość wykorzystania pełnego potencjału produkcyjnego członków grupy oraz ich doświadczenia produkcyjnego;
- rozłożenie ryzyka prowadzonej działalności na cały zespół, a nie tylko na jednego producenta;

PROGRAM REALIZACJI I MODERNIZACJI DRÓG W GMINIE MICHÓW

Opis programu i jego cele

Komunikacja jest jednym z najważniejszych elementów życia gminy oraz prawidłowego jej funkcjonowania. Utrzymywanie i modernizacja gminnych dróg oraz organizacja ruchu drogowego należy do zadań własnych gminy. Według ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy na temat kryteriów wartości w życiu mieszkańców gminy Michów na pytanie „co jest ważne w gminie Michów” na drugim miejscu stawiali – budowę i naprawę dróg. Na terenie gminy Michów występują trzy kategorie dróg: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Aktualny stan nawierzchni ulic i chodników nie jest zadowalający. Konieczne jest dokonywanie systematycznych modernizacji, dlatego celem programu jest budowa, modernizacja i usprawnienie komunikacji na terenie gminy.

Realizacja programu

Realizacja programu budowy i modernizacji dróg w gminie Michów wymaga podjęcia następujących działań inwestycyjnych:

L.p.	Nazwa miejscowości	Zadanie	Zakres rzeczowy (km/ m)
1.	Drewnik – Węgielce – Krupy		
2.	Chudowola		
3.	Rudzienko I		
4.	Mejznerzyn		
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

L.p.	Nazwa miejscowości	Zadanie	Szacunkowy zakres finansowy (w zł)

Zagrożenia dla realizacji programu

- brak środków finansowych
- zmiana preferencji wydatkowania środków budżetowych

PROGRAM ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNO – REKREACYJNEGO GMINY MICHÓW

Usytuowanie gminy Michów na obrzeżach aglomeracji Lubelskiej oraz nasycenie okolicznych terenów w bogate walory przyrodnicze i miejsce związane z życiem i działalnością wybitnych Polaków predysponuje całość obszaru ziemi michowskiej do rozwijania działalności turystycznej. Rozwój działalności turystycznej w gminie Michów należy uwzględnić w planie przestrzennego zagospodarowania powiatu Lubartowskiego i wojewódzkiej strategii rozwoju turystyki.

Opis programu i jego cele

Utworzenie „ośrodka” którego zadaniem będzie:

- promowanie walorów turystyczno – krajoznawczych gminy
- organizowanie ruchu turystyczno – rekreacyjnego
- podniesienie świadomości turystyczno – ekologicznej mieszkańców
- koordynowanie całości zagadnień związanych z obsługą turystycznego ruchu, organizacji imprez o charakterze kulturalnym i sportowym.

Realizacja programu

Utworzenie wyodrębnionej, wydzielonej jednostki organizacyjnej – „ośrodka” początkowo w całości finansowanego przez samorząd gminy. Działalność etatowych pracowników ośrodka winna być inspirowana przez Radę Programową ośrodka, w składzie której powinni się znaleźć przedstawiciele takich instytucji i organizacji jak: samorząd gminny, oświata, sport, PTTK, Liga Ochrony Przyrody itp.

Zadania ośrodka

- zebranie, skatalogowanie i opracowanie materiałów dotyczących osady Michów, wsi sołeckich i obiektów krajoznawczych w okolicy;
- wydanie ulotek (komputer + ksero) promujących gminę, poszczególne miejscowości i obiekty krajoznawcze. Perspektywicznie opracowanie i wydawanie folderów;
- promowanie gminy w mediach wojewódzkich poprzez wykorzystywanie w tym celu rocznic obchodzonych centralnie;
- udział w targach turystycznych, początkowo w formie wizyt i popularyzacji regionu poprzez wydawnictwa i foldery. Docelowo – tworzenie na wybranych imprezach targowych własnych stoisk lub boksów w stoiskach ponadregionalnych;
- wprowadzenie w ośrodku kompleksowej informacji o noclegach w gminie;
- opracowanie w ośrodku kompleksowej informacji o ofercie kulturalno – oświatowej;
- doprowadzenie do kompleksowego zagospodarowania jeziora Michowskiego , poprzez inspirująco – koordynacyjne działania w zakresie:
 - a) urzędzenia punktów widokowych,
 - b) urzędzenia pól biwakowych,
 - c) wytyczenia i oznakowania szlaków pieszych, rowerowych, kajakowych, jeździeckich itp.

- d) wytyczenia, oznakowania i opisanie ścieżek dydaktycznych;
- e) tworzenie tras narciarskich i kuligowych;
- f) tworzenie infrastruktury regionu;
- opracowanie kompleksowego planu turystyczno –rekreacyjnego zagospodarowania dwóch jezior w gminie
- opracowanie kompleksowej koncepcji wskrzeszenia i kultywowania twórczości ludowej (tkactwo, hafciarstwo, garncarstwo, plecionkarstwo, rzeźba, malarstwo, itp.)
- prowadzenie spotkań informacyjnych i szkoleniowych dla zainteresowanych tworzeniem gospodarstw agroturystycznych;
- stworzenie kompleksowej oferty dla powszechnej turystyki przyjazdowej z innych regionów województwa, głównie dla miasta Lubartowa i Lublina;
- stworzenie kompleksowej oferty dla przyjazdowej turystyki pobytowej (turnusy kilku lub kilkunastodniowe)
- inspirowanie rozwoju infrastruktury turystycznej (gastronomia, pamiątkarstwo, oferty rekreacyjne, imprezy kulturalne i sportowe);
- włączenie w kompleks usług turystycznych oferty programowej stowarzyszeń o charakterze sportowym i kulturalnym działających w obrębie powiatu i województwa;

Kolejność w/w zadań nie oznacza kolejności ich realizacji. Wszystkie winny być realizowane jednocześnie, zmieniać się może jedynie ranga ich ważności w poszczególnych okresach czasu.

Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

- wzrost obrotu firm usługowych i handlowych zajmujących się obsługą ruchu turystycznego, a co za tym idzie wzrost wysokości wpłaconych podatków, co pociąga za sobą wzrost dochodów gminy;
- powstanie kilkunastu miejsc pracy stałej oraz kilkunastu miejsc pracy sezonowej;
- rozbudowa infrastruktury turystycznej (powstawanie nowych i rozbudowa istniejących ośrodków wczasowych, punktów gastronomicznych, hotelarskich itp.)
- poprawa rentowności istniejącej sieci handlowo – usługowej (zwiększenie obrotów);
- możliwość przyciągnięcia inwestorów branży turystycznej może być finansowana na teren gminy;
- dotarcie z ofertą wypoczynkową i rekreacyjną do szerszego kręgu mieszkańców Lubartowa i Lublina;
- umożliwienie nawiązania kontaktów mieszkańców gminy z osobami z innych terenów województwa;
- poprawa standardu życiowego pewnej grupy mieszkańców (właściciele kwater agroturystycznych, punktów handlowych, usługowych i gastronomicznych, warsztatów rzemieślniczych itp.)

Możliwości finansowania

- w okresie początkowym (2 – 3 lata) ośrodek winien być finansowany w całości z funduszu samorządu gminnego. Istnieje możliwość pozyskiwania środków na ten cel z funduszy pomocowych Unii Europejskiej;

- powstanie nowych miejsc pracy i rozbudowa infrastruktury turystycznej z funduszy przeciwdziałania bezrobociu, fundacji ekologicznych, funduszy wspierania inicjatyw lokalnych;
- po upływie 2 – 3 lat udział środków przeznaczonych z budżetu gminy powinien sukcesywnie maleć, a w perspektywie 4-5 lat ośrodek powinien stać się samowystarczalny przynosząc gminie dochody (wpłaty sponsorskie na materiały reklamowe, prowizje za usługi lokalnego rynku turystycznego)

Zagrożenia dla realizacji programu

Stopień zagrożenia realizacji w/w programu jest stosunkowo mały ze względu na:

- atrakcyjność przyrodniczo turystyczna terenu gminy;
- wzrost tempa życia preferować będzie wypoczynek i rekreację w miejscach o stosunkowo niewielkim oddaleniu od miejsca zamieszkania (potencjalny rynek odbiorców w aglomeracjach Lublina i Lubartowa)
- jedynym poważniejszym zagrożeniem jest przeinwestowanie sieci handlowo-usługowej w wypadku zahamowania napływu gości, czemu można przeciwdziałać poprzez uatrakcyjnienie oferty pobytu i stałe podnoszenie jej jakości;

Całość omawianego tutaj programu winna być realizowana w koordynacji z innymi gminami powiatu Lubartowskiego (Ostrów Lubelski, Uścimów, Kock, Firlej)

PROGRAM BUDOWY I MODERNIZACJI SIECI KANALIZACYJNO – WODOCIĄGOWEJ W GMINIE MICHÓW

Opis programu i jego cele

Ochronę przyrody i kształtowanie środowiska należy przyjąć jako jedno z najważniejszych zadań do rozwiązania. Nieodzownym jest przyjęcie koncepcji ekorozwoju i traktowania środowiska jako podstawy planowania strategicznego, a nie tylko jako podłoże gospodarowania i przedmiot eksploatacji. Program wynika z aktualnych potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań istniejących w polskim prawie dotyczącym ochrony środowiska. Polega to na dużym zapotrzebowaniu na sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Istotą programu jest usunięcie zaszłości w infrastrukturze oraz budowa i modernizacja istniejących sieci kanalizacyjnych i wodociągowych.

Cele programu

- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy;
- likwidacja zaszłości w infrastrukturze;
- budowa sieci wodociągowej
- dozbrojenie istniejących terenów budowlanych i rekreacyjnych objętych planem zagospodarowania przestrzennego;

Realizacja programu

Realizacja programu obejmuje następujące zadania:

- wykonanie modernizacji oczyszczalni ścieków w Michowie;
- wodociągowanie nowych miejscowości (Wólka Michowska, Giżyce, Lipniak, Rawa, Zofianówka, Mieszno, Podlodówek) gminy
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej, przepompowni i rurociągu tłocznego we wszystkich sołectwach gminy. Na powyższe zadanie należy opracować dokumentację techniczną. Sieć kanalizacji wsi winna być realizowana etapami ze względu na przepompowywanie wody oraz środki finansowe;

Korzyści społeczno – ekonomiczne

- poprawa warunków bytowych mieszkańców wsi sołectkich gminy;
- stworzenie warunków do inwestowania na obszarach wiejskich;

Możliwości finansowe

- środki własne gminy
- pożyczka WFOŚ
- dotacja AMiRR i wojewody
- pożyczka z Banku Światowego
- środki z funduszu PHARE

Zagrożenia dla programu

- niemożność uzyskania wystarczających środków finansowych na realizację programu
- zmiany w kierunku inwestowania gminy
- brak poparcia programu przez radnych

PROGRAM ROZWOJU AGROTURYSTYKI W GMINIE MICHÓW

Opis programu i jego cele

Warunki przyrodnicze, ekologiczne, bogata historia gminy sprzyjają do wykreowania agroturystyki. Dlaczego powinniśmy więc postawić na rozwój agroturystyki w gminie? Najkrócej można powiedzieć, że skoro dziesiątki gospodarstw rolnych w gminie będzie musiało znaleźć inne lub dodatkowe dochody, bo z samego rolnictwa nie da się żyć – najprościej jest obejrzeć się na własną miedzę i spróbować odpowiedzieć na pytanie, co jeszcze dodatkowo można wyciągnąć z gospodarstwa, jeśli nie ma się wielkiego kapitału, żadnych wysokich kwalifikacji, żadnych szans na znalezienie pracy. Ludzie zawsze będą chcieli wypoczywać, modny staje się styl życia z naturą, więc dlaczego nie wykorzystać tego trendu.

W województwie lubelskim agroturystyka staje się coraz powszechniejszą formą wypoczynku ze względu na lansowanie zdrowego trybu życia, ucieczkę do natury i wzrost świadomości społecznej, oznaczający zrozumienie więzi człowieka w obcowaniu z przyrodą. Agroturystyka w gminie Michów rozwijać się może z uwagi na to, że

- znajdują się tu małe i średnie gospodarstwa rolne, które nie są zdolne do modernizacji lub łączenia w większe jednostki;
- są bardzo małe i bardzo biedne gospodarstwa nie wytwarzające żadnej produkcji na rynek i nie mające możliwości zajęcia się czymś innym;
- znajdują się korzystne warunki przyrodnicze, które sprawiają, że właśnie w gminie Michów zjawia się turyści.

Główne cele programu

- uporządkowanie i wytyczenie działań na rzecz wizji rozwoju agroturystyki w gminie Michów;
- częściowa likwidacja bezrobocia na wsi;
- zagospodarowanie wolnych pomieszczeń i obiektów;
- promocja gminy

Realizacja programu

Sposobem realizacji programu, jego formą organizacyjną i programową zajmie się „ośrodek” powołany przez Zarząd z mocy programu rozwoju turystyki w gminie Michów. Po zatwierdzeniu planu rozwoju agroturystyki powinien nastąpić wybór i selekcja gospodarstw zgłaszających się do programu. Kolejną czynnością jest opracowanie planu marketingowego oraz planu promocji turystycznej gminy. Wszyscy uczestnicy programu (przyszli kwaterodawcy, osoby oferujące różnorodne usługi, handlowcy, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu) będą systematycznie szkoleni w zakresie świadczenia usług agroturystycznych. Zadanie to do momentu powstania profesjonalnej organizacji agroturystycznej realizuje ODR w Końskowoli lub inne stowarzyszenia agroturystyczne.

Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

Agroturystyka nie jest przejściową modą na rozwój obszarów wiejskich. Będzie się rozwijać także w gminie Michów, bowiem korzyści, które może dać gminie i gospodarstwu są ogromne.

1. **Utrzymanie miejsc pracy** w usługach towarzyszących (handel, mała gastronomia, lecznictwo itd.) gdzie jest niezwykle trudno stworzyć każde dodatkowe miejsce pracy.
2. **Tworzenie nowych miejsc pracy**, jeśli przedsięwzięcie wynikające z niniejszego programu okaże się być udane i będzie popyt na usługi turystyczne;
3. **Wielozawodowość**, która oznacza pojawienie się w gminie innych zawodów niż rolnicy, czego wymaga obsługa turystów (warsztaty samochodowe, naprawa sprzętu turystycznego, restauracje, punkty informacyjne, opiekunki dla dzieci itp.)
4. **Szczególna rola usług towarzyszących**, które muszą się rozwijać, aby turyści byli usatysfakcjonowani. Odpoczynek w gospodarstwie agroturystycznym jest kupowaniem usługi u rolnika, ale zadowolenie turystów zależy także od tego, z jakich innych usług będą mogli skorzystać poza domem (łączość, przejażdżki konno, obcowanie ze zwierzętami, kupowanie ludowych pamiątek itp.) Usługi towarzyszące agroturystyce są sektorem , w którym tworzenie miejsc pracy jest najtańsze.
5. **Podtrzymywanie gospodarstwa rolnego** przez sformułowanie takiej oferty dla turystów, która pozwoli w jak największym stopniu połączyć gospodarstwo rolne i produkty z niego uzyskiwane z atrakcjami świadczonymi dla turystów. Mogą to być własne produkty do kuchni, pieczenie chleba, wykorzystywanie własnego pieca i mąki, przejażdżki własną bryczką, sprzedaż turystom własnoręcznie uszytych fartuchów, zrobionych na drutach swetrów, wyrzeźbionych figurek, zrobionych z gliny naczyń itd. Oferta może być ogromna i zależy wyłącznie od pomysłu gospodarzy.
6. **Ochrona krajobrazu**, która staje się coraz bardziej istotna z uwagi na to, że jest to przede wszystkim dobro trudno odnawialne.
7. **Wykorzystanie lasów**, które są bezcennym darem dla zdrowia.
8. **Sztuka ludowa i rękodzieło**, są pożądaną atrakcją dla turystów. Niektóre rejony tylko dlatego są odwiedzane, iż urzekły ludzi oryginalnymi wystawami, zabawami, podczas których prezentuje się zwyczaje, muzykę i wyroby rękodzieła. W ten sposób podtrzymywana i upowszechniana jest tradycja, a dla gospodarstw rolnych oznacza to także dodatkowe dochody.
9. **Aktywizacja kobiet wiejskich** jest szczególną korzyścią rozwoju agroturystyki, ponieważ zdecydowana większość przygotowania atrakcyjnej oferty (pokój, spanie, pościel, drobiazgi w pokoju, nakrycie do stołu, toaleta, atrakcyjna kuchnia, większość usług towarzyszących itp.) jest domeną kobiet.
10. **Rozwój inicjatyw lokalnych** towarzyszy zawsze przedsięwzięciom agroturystycznym. Jest to o tyle ważne, że polska społeczność wiejska na tle społeczności europejskich uchodzi za mało aktywną.
11. **Trening w zakresie przedsiębiorczości**. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego , jeśli chcemy odnieść sukces, wymaga przynajmniej minimum wiedzy o prowadzeniu biznesu z jednej strony (jak przygotować ofertę, kto do nas przyjedzie, jak kalkulować koszty, jak zrobić marketing, itp.) oraz o zasadach obsługi turystów z drugiej (higiena, estetyka, zdrowie, wygoda). Dla wielu gospodarstw będzie to pierwsze zetknięcie z działalnością pozarolniczą. Takie „wejście w biznes” jest często tylko początkiem większych inicjatyw, które rolnikom pokazują inne dotychczas nie znane im szanse.

Możliwości finansowe

Istotną formą wspierania agroturystyki są kredyty i pożyczki udzielane przez banki i instytucje działające na obszarach wiejskich. Wiele instytucji realizuje zadania wynikające z polityki państwa w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich w oparciu o środki budżetowe (np. w postaci dopłat do oprocentowania kredytów, tanich pożyczek, dotacji).

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udziela dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przeznaczonych na rozwój agroturystyki w gospodarstwie rolnym. Kredyty te mogą być przeznaczone na następujące cele:

- adaptację i remont budynków mieszkalnych i gospodarskich (o ile budynki te służą lub będą służyć świadczeniu usług turystycznych);
- modernizację budynków mieszkalnych (w tym: zakładanie instalacji kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, wody, gazu);
- urządzenie pól namiotowych (w tym: sanitariatów, doprowadzanie wody);

Rozwijając agroturystykę wiejską można skorzystać z kredytu przeznaczonego na tworzenie dla zarejestrowanych bezrobotnych nowych stałych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych.

Kolejnym źródłem pozyskiwania środków jest program przedsiębiorczości wśród kobiet wiejskich Fundacji Na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Program ma na celu wspieranie kobiet, zamierzających założyć rodzinne firmy umożliwiające tworzenie nowych miejsc pracy na wsi i w małych miasteczkach.

Zagrożenia dla realizacji programu

Uwarunkowania historyczne, ekonomiczne i socjologiczne nadają gminie Michów pewien obraz. Jest on na ogół pozytywny, dają się jednak wyróżnić i zagrożenia. Należą do nich:

- brak zrozumienia dla agroturystyki i sfera mentalna społeczności gminnej,

Agroturystyka, jako pojęcie stosunkowo nowe, nie jest jeszcze rozumiane jako alternatywa dla pewnej grupy gospodarstw rolnych i ich rodzin. Nie jest też postrzegana jako koniunkturalna szansa rozwoju np. miejscowości. Społeczność lokalna może oczekiwać totalnego działania sprawczych sił zewnętrznych, które taki program realizowałyby dla wszystkich.

PROGRAM UDOSKONALENIA KSIĘGOZBIORU BIBLIOTECZNEGO W GMINIE MICHÓW

Opis programu i jego cele

Potrzeby czytelnicze gminnej społeczności lokalnej wyznaczają aktualnie kierunek reorganizacji i aktualizacji księgozbioru bibliotecznego.

Głównym celem programu jest skoordynowanie zakupów książek przez poszczególne biblioteki. Wymiana informacji między bibliotekami w zakresie zakupu nowości pozwoli na racjonalne wydawanie pieniędzy i wyeliminuje powielanie zakupu tych samych pozycji.

Program ma charakter otwarty i winien uwzględniać wszystkie konstruktywne propozycje zgłaszane w czasie realizowania. Potrzeby czytelnicze w obszarze działania bibliotek winny zaznaczać kierunek reorganizacji i aktualizacji każdego księgozbioru.

Realizacja programu

I etap – porozumienie pomiędzy poszczególnymi bibliotekami dotyczące zakresu zakupu zbiorów bibliotecznych;

II etap – wzajemna wymiana informacji jakie zbiory posiadają biblioteki;

Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

- racjonalne wydawanie pieniędzy na zakup księgozbiorów;
- pełna informacja o zbiorach pozwalająca na właściwą obsługę czytelników i prowadzenie wymiany międzybibliotecznej w zakresie udostępniania zbiorów;
- poprzez racjonalny zakup można realizować roczny ogólnopolski wskaźnik zakupu nowości wynoszący 18 woluminów na 100 mieszkańców;
- wzrost liczby nowości zakupionych przez biblioteki spowoduje rozszerzenie kręgu odbiorców;

Możliwości finansowania, sposoby finansowania

Finansowanie: budżet gminy, szkoły wyższe z Lublina, fundacje, sponsorzy. Zagrożeniem realizacji programu może być brak wystarczających środków finansowych na jego realizację. Wydaje się być uzasadniony dla sukcesu tego projektu udział gminy w jego finansowaniu.

Termin

Całkowity termin realizacji programu 3 – 5 lat

PROGRAM ‘MIKRO – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ WIEJSKA’

1. Opis programu i jego cele

Gmina Michów należy do gmin o charakterze wiejskim. We wsiach sołeckich zamieszkuje 83% wszystkich mieszkańców gminy, pozostali – 1078 osób zamieszkuje osadę Michów. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych niekorzystnie wpływa na całość produkcji rolnej w gminie. Utrudnia to stosowanie nowych technologii upraw produkcji rolnej. Trudności w zbyciu produktów rolnych, niskie ceny skupu, brak bazy przechowalniczej dla produktów rolnych, niekorzystne relacje cenowe pomiędzy środkami do produkcji rolnej, a cenami skupu produktów rolnych – wszystkie te czynniki przyczyniają się do podwyższenia kosztów produkcji rolniczej powodując również spadek jej opłacalności.

Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich, oznaczający większe zróżnicowanie gospodarki, dotychczas opartej w dużym stopniu na produkcji surowców rolniczych jest ważnym czynnikiem przyspieszającym przemiany strukturalne w polskim rolnictwie. Oznacza to konieczność zaplanowania na terenach wiejskich rozwoju innych działów produkcji związanych zarówno z rolnictwem jak i sferą pozarolniczą.

Program jest punktem wyjścia do strategicznego myślenia o gminie wiejskiej, o tworzeniu podstaw i narzędzi dokonywania strukturalnych zmian na wsi. Program ma doprowadzić do sytuacji, w której prowadzić można lokalną i aktywną politykę przeciwdziałania bezrobociu na terenach wiejskich bez konieczności emigracji ludności (nie zawsze nadwyżek siły roboczej) na tereny zurbanizowane. Filozofia programu zakłada lokalność, endogeniczność, partnerstwo, równowagę, systematyczność i komplementarność w projektowanych i prowadzonych działaniach. Istotą programu jest jego integralne połączenie z rynkiem zbytu (rynkiem hurtowym) jako miejsca i narzędzia zbytu produktów rolnych zgodnie z istniejącymi potrzebami. A zatem powoływanie małych i średnich przedsiębiorstw działających w otoczeniu rolnictwa będzie wynikiem istniejących uwarunkowań obserwowanych na lokalnym i regionalnym rynku produktów rolnych. Tylko takie działanie – w powiązaniu z istniejącymi kanałami dystrybucji i – zweryfikowanymi potrzebami rynkowymi oraz możliwościami zbytu – mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności programu oraz stworzenia mechanizmu przyczyniającego się do systemowego, logicznego, kompleksowego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich.

Kierunki priorytetowe:

- poprawa warunków życia i pracy mieszkańców obszarów wiejskich w Gminie Michów;
- wyspecjalizowana uprawa i przetwórstwo – rozdrobnione gospodarstwa wymagają znalezienia takiego kierunku upraw i hodowli, które umożliwiają utrzymanie się rodziny. W Michowie takimi kierunkami są uprawa warzyw, roślin ekologicznych i roślin specjalistycznych (szparagi, pomidory, pieczarki, zioła) oraz hodowla i przetwórstwo.

Cele długofalowe

- wypracowanie modelu promocji przedsiębiorczości wśród ludności wiejskiej;
- określenie potrzeb i możliwości (edukacyjnych, metodologicznych, narzędziowych) w zakresie aktywizacji ludności wiejskiej do tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw;
- tworzenie lokalnych, subregionalnych rynków wymiany produktów, usług, kapitału i siły roboczej w oparciu o istniejące lub tworzone instrumenty gry rynkowej (lokalne instytucje wspierające, giełdy rolno – towarowe, grupy producenckie i marketingowe, sieć współpracujących ze sobą przedsiębiorstw przemysłu rolno – spożywczego i otoczenia rolnictwa)

Cele krótkookresowe

- zachęcenie mieszkańców terenów wiejskich do tworzenia małych firm;
- przygotowanie grupy osób do tworzenia i prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej w zakresie produkcji i usług około rolniczych, zgodnie z potrzebami lokalnej struktury produkcji rolniczej i hodowlanej oraz popytem na produkty rolne;
- stworzenie przez wybrane osoby z terenów wiejskich małych przedsiębiorstw współpracujących z rynkami hurtowymi;
- stworzenie systemu wspierania i monitorowania rozwoju firm wiejskich (agroinkubator, system kredytów preferencyjnych, pożyczki i poręczenia na działalność gospodarczą, konsulting, bank informacji itp.)

Mimo, że produkcja rolna będzie nadal odgrywać istotną rolę, to równie ważne jest tworzenie nowych miejsc pracy w zawodach pozarolniczych. Rozwój szeroko pojętej przedsiębiorczości, tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej niezbędny jest w celu przyciągnięcia inwestycji na tereny wiejskie. Zwiększenie zatrudnienia pozarolniczego na wsi, większa możliwość wyboru pracy i jej różnorodność spowoduje zwiększenie dochodów ludności wiejskiej, a także wzrost atrakcyjności wsi jako miejsca życia i pracy.

Przejmowanie przez tradycyjną wieś nowych funkcji zaowocuje zmniejszeniem bezrobocia oraz rozwojem przedsiębiorczości, która jest warunkiem każdego wzrostu gospodarczego.

Realizacja programu

Realizacja programu wymaga podjęcia następujących działań:

- określenie obszarów potrzeb dla małej przedsiębiorczości na terenie Gminy Michów;
- stworzenie jednego wspólnego systemu informacji o przedsięwzięciach podejmowanych przez rolników (kierunki, rozmiary podejmowanych przedsięwzięć), które będą dostępne i upowszechniane w różnych formach;
- wybór liderów społeczności wiejskiej (już działających w środowisku lub potencjalnych)
- kształcenie rolników – przedsiębiorców i specjalistów – doradców;
- opracowanie koncepcji firm i znalezienie źródeł finansowania projektów, powołanie firm;
- promocja produktów wytwarzanych przez rolników;
- monitorowanie rozwoju firm;

Warunki realizacji programu

- program musi być skorelowany z potrzebami gospodarczymi gminy, współpracą z samorządem gminnym, społecznością lokalną – zatem konieczna jest współpraca szerokiego spektrum przedstawicieli samorządu, instytucji oraz organizacji lokalnych;
- do realizacji programu można zaprosić gminy sąsiadujące z Gminą Michów. Dzięki temu osiągnie się korzyści ze współpracy sieciowej;
- program ma charakter edukacyjny, jednakże ma również walor praktyczny osadzony w konkretnych realiach. Należałoby utworzyć miejsce do praktycznej nauki usytuowane w szkole lub w innym punkcie umożliwiającym stałe jego funkcjonowanie.

Wdrożenie i realizacja programu pozwolą na stworzenie modelu wspierania przedsiębiorczości wiejskiej z uwzględnieniem indywidualnych i lokalnych uwarunkowań. Program pozwoli wytworzyć mechanizmy rozwoju lokalnej gospodarki w odniesieniu do walorów historycznych, przyrodniczych i społecznych. Pozwoli również stworzyć zręby zamkniętych obiegów gospodarczych, przyczyniających się do zwiększenia zasobności lokalnej społeczności i tym samym przyspieszenia rozwoju gospodarczego wsi oraz zmian restrukturyzacyjnych. Przyczyni się także do powstania lokalnych systemów wspierania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia podstaw silnego reprezentowania interesów produkcji rolnej (np. grupy producenckie, marketingowe)

Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

- możliwość poprawienia jakości życia rodzin na wsi poprzez uzyskiwanie przez rolników dodatkowego dochodu i wytwarzanie „dodatkowej wartości” sprzedawanych przez nich produktów;
- wzrost liczby gospodarstw wyspecjalizowanych w wybranych kierunkach rolniczych;
- pozyskiwanie nowych miejsc pracy dla członków rodziny rolnika, co pozwoli ograniczyć utajone bezrobocie na wsi;
- stworzenie nowej oferty rynkowej, szczególnie dla lokalnego rynku;
- zdobycie przez rolnika i członków jego rodziny doświadczenia niezbędnego dla odnoszenia sukcesu w warunkach gospodarki rynkowej;
- zmniejszenie migracji ludności wiejskiej na tereny zurbanizowane;

Możliwości finansowe

Program należy potraktować jako pilotaż, który kierowany będzie do grupy 30 – 50 osób

Źródła finansowania

- środki własne gminy
- preferencyjne kredyty i dotacje
- środki pomocowe Unii Europejskiej **SAPARD**

Zagrożenia dla programu

- niechęć do zmiany barier mentalnościowych
- brak chęci do samoorganizowania się mieszkańców wsi;
- niechęć do wspólnego reprezentowania własnych interesów;
- nie uzyskiwanie wartości dodanej z przetwórstwa własnych produktów;

PROGRAM ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW „EKO – SKŁAD”

Podstawy prawne funkcjonowania Programu:

- „Ustawa o utrzymywaniu porządku i czystości w gminach” z dnia 13.09.1998r.;
- „Ustawa o odpadach” z dnia 27.06.1997r.;
- „Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska” z dnia 31.01.1980r. (z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie wykonawcze do powyższych ustaw.

Celem wdrożenia Programu:

1. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych i ich kompleksowe zagospodarowanie.
2. Ograniczenie zatrucia środowiska naturalnego.
3. Ochrona przyrody.
4. Aktywizacja zawodowa miejscowej ludności, zmniejszanie poziomu bezrobocia w gminach.

E) Zasady funkcjonowania programu: „EKO – SKŁAD”

- Regionalne i gminne Ośrodki Informacji Ekologiczno-Gospodarczej przy terenowych organach administracji;
- Terenowe zakłady uzdatniania i przetwarzania odpadków;
- Zespoły zbieraczy odpadków(5 –6 wyselekcjonowanych osób na terenie gminy), pełniących jednocześnie funkcję Strażnika Przyrody (upoważnionych decyzją wójta gminy do selektywnej zbiórki odpadów na wyznaczonej części terenu gminy i wyposażonych w osobistą legitymację z podpisem danego wójta). Uruchomienie nowego, pozabudżetowego stanowiska pracy „ Zbieracz – Materiałoznawca – Strażnik Przyrody „ będzie pokrywane z funduszu restrukturyzacji zawodowej rejonowego urzędu pracy;
- Okresowe punkty odbioru odpadów na szlakach turystycznych

Realizowany Program przewiduje:

- Bezpośredni odbiór odpadów z gospodarstw domowych, od podmiotów gospodarczych, instytucji użyteczności publicznej, innych podmiotów, z którymi są zawierane umowy na odbiór odpadów,
- Selekcja odpadów w miejscach do tego przeznaczonych w celu ich późniejszego zagospodarowania,
- Wykonanie czynności wstępnego przetworzenia odpadów (cięcie złomu, prasowanie puszek aluminiowych, rozdrabnianie stłuczki szklanej, belowanie tkanin, demontaż gabarytów itp.);
- Przetworzenie odzyskanych z odpadów surowców wtórnych na wyroby gotowe (słupki drogowe, przepusty i rury wodno – kanalizacyjne, palisady, artykuły ogrodowo – parkowe, podłoża przez trawniki rozkładane, humus, podłoża, pod drogi

gminne, obudowy izolacyjne składowisk odpadów, surowców wtórnych do rozsąd itp.);

- Dostawy odzyskanych na terenie gminy surowców wtórnych do podmiotów gospodarczych (huty szkła, huty żelaza, papiernie, producenci wyrobów z surowców wtórnych);
- Odzysk odpadów z już istniejących wysypisk śmieci w celu zwiększenia ich możliwości przyszłego składowania (wydłużenia okresu wykorzystania wysypisk);
- Zagospodarowanie w ramach własnych możliwości przetwórczych (piroliza) lub poprzez dostarczanie do zakładów specjalistycznych odpadów niebezpiecznych (szpitalnych, baterii akumulatorowych, jarzeniówek, opakowań po środkach owadobójczych czy toksycznych, padłych zwierząt, osadów z oczyszczalni ścieków itp.);
- Prowadzenie inwentaryzacji dzikich wysypisk odpadów (jedno z zadań terenowego zbieracza odpadów);
- Kompleksowa obsługa przekazanych umową istniejących gminnych wysypisk śmieci;
- Skanowanie opakowań w celu identyfikacji ich producenta (odczytywanie kodu kreskowego znajdującego się na opakowaniu lub produkcie i przekazywanie tych informacji do centralnego zbioru danych, co umożliwi występowanie do producentów krajowych lub importerów o sfinansowanie kosztów utylizacji i zagospodarowania odpadów ich produkcji).

Kompleksowy charakter Programu pozwala na pełne zagospodarowanie biomasy, tworzyw sztucznych, makulatury, zużytych świetlówek, starych opon, szkła, złomu żelaza i metali kolorowych, odpadów szpitalnych i stałych osadów z oczyszczalni ścieków.

Wyposażenie techniczne Programu:

- Magazyny, boksy składowe,
- Kontenery i kosze do składowania odpadów,
- Prasy do belowania odpadów,
- Urządzenia do sortowania odpadów,
- Maszyny do wstępnej obróbki odpadów (młynki, rozdrabniacze, gilotyny),
- Środki transportu do przewożenia odpadów,
- Wagi do ważenia przejmowanych odpadów na przejętych do obsługi wysypiskach,
- Urządzenia do kompostowania odpadów (kompostowniki o zróżnicowanej pojemności);
- Urządzenia do pirolizy niebezpiecznych odpadów,
- Czytniki kodu kreskowego i komputery do ewidencji przejmowanych odpadów.

Sposoby finansowania Programu:

- Środki własne „EKO –SKŁAD” Sp. z o.o.,
- Środki gmin i powiatów za odbiór i zagospodarowanie odpadów,
- Środki od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych za odbiór odpadów,
- Środki z funduszy ochrony środowiska,
- Środki z funduszu aktywizacji zawodowej miejscowej ludności,

- Środki od organizacji producentów opakowań za zagospodarowanie ich odpadów,
- Środki ze sprzedaży odzyskanych surowców wtórnych,
- Środki ze sprzedaży wytworzonych w ramach własnych możliwości produkcyjnych wyrobów,
- Dotacje i granty z organizacji wspierających kompleksowe zagospodarowania odpadów i ochronę środowiska naturalnego,
- Inne, możliwe do uzyskania środki finansowe na wsparcie celów objętych Programem

PROGRAM FUNDUSZY WZAJEMNYCH GWARANCJI

1. Opis programu i jego cele

Rozwój drobnej przedsiębiorczości zależy dzisiaj nie tylko od postawy ludzi i ich chęci działania, ale również od środków finansowych pozwalających zrealizować pomysł. W Polsce państwo oficjalnie poparło rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości, ale nie podjęło żadnych starań instytucjonalnych, aby zwiększyć jej dostęp do kapitału. Na początku lat 90- tych banki nie przygotowane do szerokiej akcji kredytowej udzieliły wiele tzw. trudnych kredytów i po roku 1993 wyraźnie zaostrzyły kryteria ich przyznawania oraz zabezpieczeń. Pobieżne badania ogólnej sytuacji ekonomicznej sektora bankowego pokazuje, że banki preferują zakupy bonów skarbowych i akcji angażując w te tzw. bezpieczne instrumenty większą pulę środków. Ostatnio cieszy się dużym powodzeniem kredytowanie zakupu samochodów gdyż jest to przedmiot łatwo zbywalny. Przedsiębiorcy z terenów wiejskich najczęściej jako zabezpieczenie kredytu oferują swoje domy i ziemie na które dzisiaj nie ma rozwiniętego rynku kupujących. Przedstawiany program wychodzi naprzeciw potrzebom potencjalnych przedsiębiorców działających na terenach wiejskich. Polegać ma na tworzeniu Funduszu wzajemnych poręczeń w formie spółki akcyjnej poprzez wniesienie aportem lub gotówką niezbędnych środków do jej utworzenia przez obecnych i przyszłych przedsiębiorców, ich związki i stowarzyszenia, grupy producenckie oraz Zarządy gmin. Środki te byłyby gromadzone na oprocentowanej długoterminowej lokacie (najlepiej w miejscowym banku udzielającym kredytów) i stanowiłyby zgodnie z przyjętym regulaminem Funduszu kapitał poręczający pobierane przez członków Funduszu kredyty bankowe. Zakłada się, że wysokość poręczeń wynosiłaby do 30% pobieranego w banku kredytu co umożliwiłoby akcją kredytową 3-krotnie większą od posiadanego kapitału Funduszu. Podpisana umowa z bankiem kredytującym w zakresie współpracy dawałaby bankowi szansę odzyskania „od ręki” 30% udzielonego kredytu i czas na sprzedaż pozostałych środków majątkowych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Należy w tym miejscu uzmysłowić sobie wielką rolę Funduszu stworzonego przez miejscową społeczność Członkowie Funduszu będą sobie sami poręczać kredyty, a przecież „sąsiedzi wiedzą kto na czym siedzi”. Znają się doskonale i wiedzą czy ewentualny kredytobiorca jest osobą rzetelną, pracowitą, uczciwą i są w stanie ocenić proponowane przedsięwzięcie. Są również w stanie zrozumieć i uznać porażkę przedsiębiorcy powodującą stratę części kapitału poręczeniowego żyjąc z nim w jednym środowisku i widzą, że jego „wpadki” nie można było przewidzieć.

2. Cele długofalowe

- poprawa warunków życia i pracy mieszkańców obszarów wiejskich
- zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej na danym terenie
- stworzenie szansy na samorealizację młodzieży

3. Kierunki priorytetowe

- rozwój standaryzacji przechowalnictwa produktów rolnych
- rozbudowa potencjału przetwórstwa rolno-spożywczego
- rozszerzenie sfery usług okołorolniczych
- stymulowanie rozwoju infrastruktury społecznej

4. Realizacja programu

- utworzyć grupę inicjatywną; opracować statut
- uzyskać wstępną opinię banku o projekcie
- rozpropagować ideę Funduszu wzajemnych gwarancji
- dokonanie naboru chętnych
- zarejestrowanie Funduszu
- podpisać umowę z bankiem kredytującym
- rozpocząć udzielanie gwarancji

5. Przewidywane korzyści społeczne i ekonomiczne

- wzrost dobrobytu mieszkańców
- wzrost liczby gospodarstw wyspecjalizowanych w wybranym kierunku produkcji
- zmniejszenie bezrobocia
- zwiększenie podatków lokalnych a tym samym szans zaspokojenia potrzeb społecznych
- zmniejszenie migracji ludności wiejskiej na tereny zurbanizowane

Wdrożenie i realizacja programu pozwolą na stworzenie warunków rozwoju a nie tylko wspierania drobnej przedsiębiorczości wiejskiej. Pozwolą również na rozwój grup producenckich i specjalizację gospodarstw towarowych oraz uświadomienie społeczności wiejskiej że lepiej może być nie tylko w mieście ale i na wsi. Program pozwoli również na rozwój świadomości i partnerstwa obywatelskiego oraz na identyfikację z kierunkiem nieodwracalnych przemian społeczno-gospodarczych Polski. Sprzyja również dobrze pojętej idei samorządności.

6. Możliwości finansowe

- środki własne uczestników programu
- środki pomocowe UE
- dotacje fundacji

7. Zagrożenia dla programu

- bariery mentalnościowe
- brak chęci samoorganizowania się mieszkańców wsi
- sprzeciw banku współpracującego

Uchwała Nr XXII/136/2000
Rady Gminy Michów
z dnia 28 listopada 2000 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy i realizacji programów strategicznych opracowanych w oparciu o cele strategiczne rozwoju gminy określone w „Podstawach strategii rozwoju gminy Michów”

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /tekst jednolity z 1996 r. Dz.U. Nr 13 , poz. 74 z póź. zm. / Rada Gminy uchwała , co następuje :

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy w Michowie do 2010 roku , która stanowi załącznik do niniejszej uchwały .

§ 2

Ustala się , że podejmowane działania związane z rozwojem gospodarczym realizowane będą w oparciu o cele strategiczne gminy i tworzone na tej podstawie programy strategiczne .

§ 3

Zobowiązuje się Zarząd Gminy w Michowie do corocznego przedstawiania Radzie propozycji modyfikowania programów strategicznych , w miarę zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej w kraju , regionie i gminie .

§ 4

Zobowiązuje się Zarząd Gminy w Michowie do przedstawienia Radzie Gminy corocznego sprawozdania z wykonania uchwały w terminach przewidzianych dla przedkładania rocznego sprawozdania z realizacji budżetu .

§ 5

Wykonanie uchwały powierz się Zarządowi Gminy .

§ 6

Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty i wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady Gminy

Bogdan Szewczyk

UZASADNIENIE PODJĘCIA UCHWAŁY

W wyniku reformy samorządowej w Polsce , samorząd gminny stał się odpowiedzialny za realizację wielu zadań o charakterze publicznym . Wręcz niemożliwe jest zajmowanie się każdym problemem oddzielnie bez przemyślanego , kompleksowego planu , który umożliwia koordynację poczynań w zakresie zarządzania gminą . Władze gminy powinny być świadome wpływu , jaki ich działania wywierają na warunki życia mieszkańców oraz tego, że muszą działać nie tylko dla dobra ludności , ale prowadzić działania razem z mieszkańcami , a przede wszystkim razem tworzyć strategię rozwoju.

Decyzja o opracowaniu strategii gminy Michów zapadła jesienią 1999 r. Po wcześniejszych konsultacjach , przeszkoleniu grupy radnych , urzędników gminy oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych , Rada Gminy podjęła uchwałę o celowości Strategii Rozwoju Gminy do 2010 roku.

Przystępując do prac nad Strategią założono harmonogram działań i obecnie jesteśmy w końcowej fazie jego realizacji. Dotychczasowy zakres i tematyka poszczególnych działań jest Radzie Gminy doskonale znana . Nowością są trzy programy strategiczne rozbite na kilkanaście programów , które w wersji roboczej do dnia 30.V.2000r. zostały Zarządowi przedłożone do konsultacji . Cała Strategia jest materiałem zamkniętym i systematycznie będzie dopasowywana do zmieniających się uwarunkowań.

W związku z zakończeniem prac nad Strategią zgodnie z założonym harmonogramem podjęcie uchwały jest zasadne.

ZAKOŃCZENIE.

PROPOZYCJE DOTYCZĄCE REALIZACJI STRATEGII I NIEZBĘDNYCH ROZWIĄZAŃ ORGANIZACYJNYCH I INSTYTUCJONALNYCH

Przyjęcie strategicznych celów oraz podstaw, rozwoju Gminy Michów było pierwszym etapem prac nad strategią. Wybór programów strategicznych i konkretnych programów realizacyjnych to kolejne kroki w kierunku realizacji strategii. Nie jest to jednak koniec, a właściwie dopiero początek długiego, co najmniej kilkunastoletniego procesu planowania strategicznego, który gmina właśnie rozpoczyna. Wejście na tę drogę oznacza zmianę sposobu myślenia, liczenie korzyści w długim horyzoncie czasowym oraz ciągłe udoskonalanie i modyfikowanie podejmowanych programów realizacyjnych.

Dlatego też – oprócz wdrożenia i upowszechnienia normalnych procedur planowania strategicznego – należy w gminie wypracować system kontroli i realizacji strategii, umożliwiający stałe korygowanie niektórych jej elementów bez konieczności ponownego jej całościowego opracowania. Główną zaletą takiego podejścia jest znaczna oszczędność czasu, uzyskana poprzez wyeliminowanie pracochłonnych czynności planistycznych oraz skupienie się na bezpośredniej modyfikacji tych elementów strategii, które tego wymagają ze względu na zmieniające się okoliczności. W porównaniu z całą procedurą planowania strategicznego rozwiązanie takie nie stanowi istotnego obciążenia budżetu gminy. Kontrola taka może być zresztą wykorzystywana do ciągłego badania zmian, tendencji, trendów i zdarzeń zachodzących w gminie i jej otoczeniu, a więc pozwala władzom samorządowym szybciej i skuteczniej reagować na pojawiające się zagrożenia rozwojowe.

W świetle powyższych wywodów wydaje się celowe powołanie w Urzędzie Gminy w Michowie stałej komórki (wydziału), która będzie odpowiedzialna za kontrolę i koordynację prac związanych z realizacją strategii. Ważnym narzędziem w tym procesie powinien być komputerowy system monitorowania realizacji strategii i funkcjonowania gminy.

Zaproponowane programy zapewne będzie można realizować obecnie istniejącymi siłami Urzędu Gminy w Michowie, jednak w dłuższej perspektywie należy rozważyć możliwość utworzenia następujących nowych jednostek organizacyjnych:

1. Powołanie punktu konsultacyjnego dla osób rozpoczynających lub prowadzących działalność gospodarczą;
2. Powołanie jednostki ds. promocji i organizacji ruchu turystyczno – rekreacyjnego

Na koniec warto zauważyć, iż mimo, że już coraz więcej miast i gmin wiejskich posiada strategię, to jedynie w tych gminach gdzie dokument ten był tworzony wspólnie przez miejscowych i zewnętrznych specjalistów ma on wszelkie szanse na sprawną realizację. Nie przypadkiem w tych właśnie gminach zwykle najlepiej przebiegają procesy realizacyjne strategii, a więc wprowadzanie w życie, modyfikowanie, udoskonalanie i monitorowanie konkretnych programów realizacyjnych.